

SPIS
ZWIERZOKRZEWOW
I
PROMIENIAKOW

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa.

„Inwentarza Biblioteki”.

Nr 1932

K. 1672.

SPIS PRZEDMIOTÓW
W GABINECIE ZOOLOGICZNYM
OKRĘGU NAUKOWEGO WARSZAWSKIEGO
ZNAYDUJĄCYCH SIĘ.

SPIS
ZWIĘRZOKRZEWÓW
I
PROMIENIAKÓW
W GABINECIE ZOOLOGICZNYM
OKRĘGU NAUKOWEGO WARSZAWSKIEGO

ZNAYDUJĄCYCH SIĘ
NAUKOWO PRZEDSTAWIŁ

Felix Paweł na Śuroczyźnie Śurocki.

NAUK WYZWOLONYCH I FILOZOFII DOKTOR, DYREKTOR GABINETÓW NAUKOWYCH OKRĘGU NAUKOWEGO WARSZAWSKIEGO, KAWALER ORDERÓW Ś. ANNY I Ś. STANISŁAWA 3. KL. CZŁONEK CZYNNY IMPERATORSKIEGO TOWARZYSTWA BADACZÓW PRZYRODY W MOSKWIE, CZŁONEK HONOROWY, ASSESSOR ZAGRANICZNY I KORRESPONDENT TOWARZYSTWA MINERALOGICZNEGO W JENIE, CZŁONEK HONOROWY TOWARZYSTWA BADACZÓW PRZYRODY W LIPSKU, CZŁONEK ZAGRANICZNY TOWARZYSTWA PRZYJACIOŁ BADACZÓW PRZYRODY W BERLINIE, KORRESPONDENT TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W KRAKOWIE I FRANCUZKO CESARSKIEGO TOWARZYSTWA EMULACYI W ABBEVILL, etc. etc.

WARSZAWA.
W Drukarni ALEXANDRA GINS.
1859.

H 3890

K.1672.

Wolno drukować, pod warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby exemplarzy.

w Warszawie d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1859 r.

Starszy Cenzor, Assessor Kollegialny, T. HERTZ.

Biblioteka Muzeum i Inst. Zoologii PAN

K. 1672

1000000000201

ZWIÉRZOKRZEWY. ZOOPHYTA.

Животнорастения *albo* Полипники.

Zoophytes *albo* Polypes-a-Polypiers. Pflanzenthier.

Żyjątka czyli zwierzęta niegrzbietne, niewstawowate, licznogłowe, galaretowate lub mięsiste, kościaném, rogowém, chrząstkowatorogowém lub włóknistém, mniéy więcéy rozkrzewioném zgliszczem czyli szkieletem opatrzone, do mieysca pod wodą przyrastające, rzádziéy samopas w morzach pływające.

Zwierzokrzewy żyją w morzach. Tylko bardzo mała liczba mieszka w wodach słodkich. Przyrosłszy do ciała stałego na dnie morza, żyją, rozrastają się, i rosną w górę dopóty, dopóki powierzchni wody morskiéy nie dosięgną. Odtąd rozrastają się na boki. W miarę rozrastania się w konary i gałęzie, zyskują coraż więcéy główek czyli pysczków gwiazdkowatych tak, że na dużym krzaku, drobnogłówkowatego gatunku, po kilka i po kilkanaście tysięcy główek naliczyć można. Żywią się drobnými żyjątkami, które jém woda przyniesie. Co jedna główka połknie, to jdzie na korzyść krzewu całego; bo wnętrzności jdące od jednego pysczka połączone są z wnętrznościami pysczków przyległych. O tém przekonywá nás rozcłonkowanie, czyli anatomija na *Wstylinku chropowatym* (*Veretillum cynomorium*) przez P. Cuvier dokonane. Odlamaná przypadkowo gałązka krzewu przyczepiá się do nájbliższego, w morzu będącego ciała stałego, przyrasta do niego, i zaczyna nowy krzew zwierzęcy swego gatunku. Prócz tego rozmnażają się one przez jaja, które z siebie przez pysczki wyrzucają.

Pomiędzy gęsto obok siebie rosnące Zwiérzokrzewy gromadząc burze piasek i inne ciała martwe, dają początek wyspom nowém. Gwiazdkowaty kształt główek, i galaretowatość ciała Zwiérzokrzewów przypominając poniekąd podobieństwo jch z Polipami, należącemi do gromady *Pławów*, były powodem, że je długo, lecz mylnie, za Polipy uważano, a jch, wraz z niemi i w nich rosnące zgliscza za dowolne jch utwory poczytywano.

Podług jakości ciała i zgliscza dzielimy Zwiérzokrzewy na cztery główne, z przyrodą zgodne oddziały czyli rzędy; a mianowicie: na *Pływające*, *Skatorodne*, *Rogorodne* i *Gąbkowate*.

Pierwszym rzędem objęte mają ciało mięsiste, a zgliscze jednoprzecikowe w łodydze ciała. Te dają się w spirytusie przechować lub zasuszyć. Przeciwnie do trzech jnnych rzędów należące, mając ciało galaretowate, umierają zaraz po wydobyciu z morza, i rozciekają się, zostawiając nagie, rozmaicie porozkrzewiane zgliscza, które w gabinetach zoologicznych napotykaemy. Liczba dotąd znanych, gromadę Zwiérzokrzewów składających gatunków jest bardzo znaczna. Warszawski zoologiczny gabinet posiada z nich 261 gatunków, i te zamierzyłem w tym spisie wymienić z tém nadmienieniem, że większą część z posiadanych gatunków jest w pięknych, a niektóre nawet w przepysznych exemplarzach czyli okazach. Ostatnie oznaczać będzie *. przed nazwiskiem położoną.

Rząd Pierwszy:

PŁYWAJĄCE. NATANTIA.

Ciało mięsiste, samopas w morzu pływające, dające się przechować w spirytusie lub w zaszuszeniu. Zgliscze chrzą-

stkwate lub kościste, jednopęcikowe, w łodydze ciała ukryte. (a)

Rodzáy I. PIÓRKO. *PENNATULA*.

Перышка. Pennatule. Meerfeder.

Ciało jędrno-mięsiste, kształt pióra o dwóch chorągiewkach naśladowujące, przy wysychaniu kształtu niezmiennające. Główki bardzo drobne, bardzo liczne, na brzegach chorągiewek osadzone.

Z tego rodzaju posiada Gabinet następujące gatunki:

- *. 1. Piórko świecące. *Pennatula phosphorea*. w sp. z M. Śródziemnego. (b)
- 2. Piórko szare. *Pennatula grisea*. z Morza Śródziemnego.

Rodzáy II. WSTYLINEK. *VERETILLUM*.

Прутникъ. Veretille. Meerspuhle.

Ciało wietko-mięsiste, mocno ssychające się, tylko w spirytusie z właściwym kształtem przechować się dające, walcowate, pod szyykami główek porozdymane. Główki duże, kieliszkowato-gwiazdkowate, na długich, szyykach w około na ciele rozstawione.

Jedyny dotąd z gromady Zwierzokrzewów rozcłonkowy gatunek, o którym wyżej była wzmianka, jest:

- 1. Wstylinek chropowaty. *Veretillum cynomorium*. z M. Śródziemnego.
- 2. Wstylinek stożkowaty. *Veretillum megastylus*. mihi. z Podola skam.

(a) Skrócenia w tym spisie użyte:

z M. czytaj: z Morza lub z Mórz. z O. — z Oceanu. Skam. — Skamieniałe. w sp. — w spirytusie. foss. — fossilis to jest kopalne. (n.) — nobis to jest przeze mnie determinowany, i jako nigdzie nieopisany, przeze mnie tém nazwiskiem oznaczony.

(b) Niektórzy Autorowie nazywają ten gatunek *Pennatula rubra*, Piórko czerwone; gdyż rzeczywiście bywá ono koralowo czerwonego koloru, a że za życia wydaje z siebie w morzu podczas nocy mocne fosforyczne światło, nazwano je *świecącym*.

Rząd Drugi.

SKAŁORODNE. *LITHOPHYTA*.

Ciało galaretowate na krzewistém, kościaném czyli wapienno kamienném zglisczu, do ciał stałych na dnie morza przyrastające, rzadko samopas pływające, po wydobyciu z wody morskiéy umierające i rozciekające się. Zgliscze rozmaicie rozkrzewione. -

Zgliscza Zwierzokrzewów tego rzędu, jak to wyżej nadmieniono, stanowią náy pewnością, bo wapienno zkalistą podstawę wysp nowo zjawiających się: z téy téż przyczyny dostały nazwisko skałorodnych.

Rodzáy I. (3). GRZYBOWIENIEC. *FUNGIA*.

Грибовникъ. Fongie. Pilzforalle.

Zgliscze białe, wklęsło-wypukłe, na stronie wypukłéy dwiema rzędami długich blaszkowatych listewek najężone; na wklęsłéy chropowate, kształt bedłki przenicowanéy naśladowujące, do miejsca nieprzyrastające.

Gatunki tego rodzaju żyją w morzach. Pływają samopas. Nieświadomi w Zoologii poczytują jeh zgliscza za grzyby skamieniałe. Gabinet posiada następujące:

1. Grzybowieniec krążkowaty. *Fungia patellaris*. z M. Śródziemnego.
2. Grzybowieniec tarczowaty. *Fungia scutaria*. z M. czerwonego.
- *. 3. Grzybowieniec ząbkowany. *Fungia serrata*. z M. Indyjskiego.
4. Grzybowieniec bedłkowaty. *Fungia agariciformis*. z M. południow.
- *. 5. Grzybowieniec gąsieniczny. *Fungia limacina*. z O. Wschod. Ind.

Rodzáy II. (4.) ODCINEK. *CYCLOLITES*.

Циклолитъ. Cyclolite lub Cunolite. Pfennigstein.

Zgliscze zwykle brudno-białe, płasko wypukłe, soczewkowate do miejsca nieprzyrastające, na stronie wypukłéy

gęsto-listewkowane z małym rowkiem na środku; na stronie płaskiej gładkie z śladami współśrodkowo-kolistych kręsek.

Z tego rodzaju znamy tylko skamieniałe gatunki:

1. Odcinek owalny. *Cyclolites elliptica*. skam: z Podola.
2. Odcinek kolisty. *Cyclolites numismalis*. skam: z Lubelskiego.

Rodzáy III. (5). LABIRYNTNICA. MEANDRINA.

Меандринна lub Мозговница.

Méandrine. Irrgangtorall, lub Hirntorall.

Zgłiscze białe, niekształtnie bryłowate, wypukłe, do miejsca przyrosłe, na powierzchni rozmaicie pogiętymi i powikłanymi grzebykowatymi zagonkami oznaczone. Każdy zagonek złożony z listewki pionowej, do której po obu stronach drobniejsze blaszkowate listewki równoległe do siebie są ustawione.

Powierzchnią tych różno-kształtnych zgłisczowych brył przedstawia rysunek labiryntu. Gabinet posiada następujące:

- *. 1. Labiryntnica mózgowatą. *Meandrina cerebriformis*. z M. Ameryki.
- 2. Labiryntnica wązowatą. *Meandrina areolata*. z O. Indyjskiego.
- 3. Labiryntnica szorstką. *Meandrina crispata*. z O. Indyjskiego.
- 4. Labiryntnica krętą. *Meandrina gyrosa*. z O. Indyjskiego.
- *. 5. Labiryntnica siatkowatą. *Meandrina daedalea*. z M. Indyjskiego.
- *. 6. Labiryntnica błędną. *Meandrina labyrinthica*. z M. Ameryki.
- *. 7. Labiryntnica wzorową. *Meandrina phrygia*. z O. Spokoynego.
- *. 8. Labiryntnica grzebykowatą. *Meandrina pectinata*. z M. Ameryki.

Rodzáy IV. (6). PAGÓRNICZEK. MONTICULARIA.

Бугристникъ albo Монтикулярія.

Monticulaire. Anhöhenforall.

Zgłiscze białe lub szare, do miejsca przyrosłe, zbity liściowato rozkrzewione, po jednej stronie grzebykowatymi zagonkami lub pagóreczkami najęzione; po drugiej stronie

szorstkie. Zagonki pogięte, po obu stronach drobno listewkowane, podobnież i pagóreczki kędzierzawość przednięj powierzchni stanowią.

Mamy z nich w gabinecie następujące :

- * 1. Pagórnicek kędzierzawy. *Monticularia meandrina*. z O. Indyyskiego.
- * 2. Pagórnicek drobnozęski. *Monticularia microconos*. z O. Indyyskiego.

Rodzáy V. (7). FRYZURKA. PAVONIA.

Акторіонъ albo Павонія. Pavonie. Furchenforall.

Zgliscze białe, do mieysca przyrosłe, liściowato rozkrzewione, po obu stronach pogiętemi, szupłemi, listewkowanemi zagonkami najęzone, a w bruzdkach między zagonkami rzędem drobnych, gwiazdkowatych dołków opatrzone.

Gabinet posiada następujące :

- 1. Fryzurka zgrubiałá. *Pavonia agaricites*. z M. Ameryki.
- * 2. Fryzurka grzebykowatá. *Pavonia cristata*. z M. Ameryki.
- 3. Fryzurka gęstogwiazdná. *Pavonia boletiformis*. z O. Indyyskiego.

Rodzáy VI. (8). NIEBEDLIK. AGARICIA.

Агаріція albo Грибовидъ. Agarice. Fenchenschwammforall.

Zgliscze białe, do mieysca przyrosłe, liściowato rozkrzewione, po jednęj stronie drobno ziarnkowato szorstkie ; po drugięj mnięj więcęj odznaczonemi, listewkowatemi zagonkami najęzone, a w bruzdkach już małemi, już dużemi listewkowanemi dołkami opatrzone.

W gabinecie są następujące gatunki:

- 1. Niebedlik fryzurkowaty. *Agaricia ampliata*. z M. Indyyskich.
- 2. Niebedlik gwiazdzisty. *Agaricia cucullata*. z M. południowych.
- 3. Niebedlik fałdowaty. *Agaricia undata*. z M. południowych.
- 4. Niebedlik szorstki. *Agaricia rugosa*. z M. wschodnich.
- * 5. Niebedlik pilnikowaty. *Agaricia lima*. z M. wschodnich.

Rodzáy VII. (9.) GĄBCZASTEK. *PORITES*.

Поритъ *albo* Губчастокъ. *Porite*. Höckerforall.

Zgłiscze mniéy więcéy brudno białe, do mieysca przyrosłe, liściowato lub tępo gałązkowato rozkrzewione, rzadziéy w postaci sęczków na stałych morskich ciałach osiadające, z tak gęstými i z tak drobnými gwiazdkowatými dołkami na całéy powierzchni, że przez powiększające szkło uważane włóknistość gąbki przedstawiają.

Następujące w gabinecie będące składają trzy oddziały jako to:

A. Listkowato rozkrzewione:

- * 1. Gąbczastek rozetowaty. *Porites rosacea*. z O. Indyyskiego.
- 2. Gąbczastek najężony. *Porites tuberculosa*. z O. wschodniego.
- 3. Gąbczastek liściowaty. *Porites verrucosa*. z M. południowych

B. Gałązkowato rozkrzewione:

- * 4. Gąbczastek rozłożysty. *Porites subdigitata*. z O. Indyyskiego.
- * 5. Gąbczastek rozdajany. *Porites furcata*. z M. południowych
- 6. Gąbczastek pałeczkowaty. *Porites clavata*. z M. południowych.

C. Sęczkowato na jnnych ciałach osiadające:

- * 7. Gąbczastek piaszkowaty. *Porites arenacea*. z O. Indyyskiego.

Osiadłszy gęsto na martwém zgłisczu *Rogowina wachlarza* (*Antipathes flabellum*) tworzy okaz rzadkiéy piękności.

Rodzáy VIII. (10.) PILNICA. *POCILLOPORA*.

Почиллопора, *albo* Шерпыгунца.

Pocillopore. Strauchforall.

Zgłiscze białe, pełne, bardzo twarde, niemal wpółszkliste, do mieysca przyrosłe, gałęzisto rozkrzewione, z drobnými, płytkiemi, bardzo gęstými dołkami na całéy powierzchni. Brzegi dołków gęstych drobno grzebykowate; ustępy między rzadszými ziarnkowato chropowate.

Mamy w gabinecie następujące gatunki:

- * 1. Pilnica kępkowatá. *Pocillopora brevicornis*. z O. Indyyskiego.
- 2. Pilnica kończystá. *Pocillopora acuta*. z O. Indyyskiego.

3. Pilnica szorstká. *Pocillopora stigmataria*. z M. południowych.
4. Pilnica brodawkowaná. *Pocillópora verrucosa*. z O. Indyyskiego.

• Rodzáy IX. (11.) GWIAZDNIA. *ASTRAEA*.

Звѣднія albo Астрей. *Astrée*. *Sternstein*

Zgliscze białe lub rudawo szarawe, do mieysca przyrośte, rzadziéy wolne, rozmaicie bryłowate, z drobnémi lub dużými, gwiazdkowatými dołkami na cały powierzechni.

Posiadane w gabinecie gatunki dzielą się na pięć następujących oddziałów:

A. Zgliscze do mieysca nieprzyrośte z dołkami kolistými, drobnými.

1. Gwiazdnia kulistá. *Astrea punctifera*. z M. Indyyskich.

B. Zgliscze do mieysca przyrośte z dołkami kolistými drobnými.

2. Gwiazdnia osiowatá. *Astrea intersepta*. z M. wschodnich.
* 3. Gwiazdnia ozdobná. *Astrea annularis*. z M. Ameryki.

C. Zgliscze do mieysca przyrośte z dołkami dużými okrągławými.

4. Gwiazdnia powikłaná. *Astrea deformis*. z O. Indyyskiego.
5. Gwiazdnia najężoná. *Astrea denticulata*. z O. Indyyskiego.
6. Gwiazdnia obrebioná. *Astrea areolata*. (n.)

Bryłowatá, białawo rudá, z dołkami miernými, bardzo gęstými, pogięto jajowatými. Ustępy między dołkami jednakie, bardzo wąskie, równo-legle listewkowate. — Mały, lecz piękny kopalny exemplarzyk dostałem z Lubelskiego.

7. Gwiazdnia wgłębioná. *Astrea excavata*. (n.)

Bryłowatá, siwawo szará, z dołkami dużými, kolistými, głębokiými, nákształt siatki gęstými. Ustępy między dołkami jednakie, bardzo wąskie, pełne. — Piękny i dość duży kopalny exemplarz dostałem z Sandomierskiego.

8. Gwiazdnia promienistá. *Astrea radiata*. (n.)

Bryłowatá, białá z dołkami gwiazdowatými, gęstými, niejednakiými. Dołki większe eliptyczne, mniejsze kołiste. Ustępy między dołkami niejednako wąskie. — Dość piękny, kopalny exemplarzyk dostałem z Lubelskiego.

D. Zgłiscze do miejsca przyrosłe, z dużými podłużnými lub kątowatými dołkami.

9. Gwiazdnia kątowatá. *Astrea favosa*. z O. Indyyskiego.

10. Gwiazdnia ząbkowaná. *Astrea dipsacea*. z O. Indyyskiego.

11. Gwiazdnia ananas. *Astrea ananas*. z M. Ameryki.

12. Gwiazdnia skośná. *Astrea detrita*. z O. Indyyskiego.

13. Gwiazdnia siatkowatá. *Astrea reticulata*. (n.)

Bryłowatá, białá, z dołkami gwiazdkowatými, dużými, bardzo gęstými, niejednakiými. Dołki już jajowate, już pogięto eliptyczne, już kątowne, w wielkości rozmaite. Ustępy między temi dołkami bardzo wąskie, dziurkowate. Ten exemplarz znalazłem na górach wapiennych między Puławami i Kazimierzem.

14. Gwiazdnia różno-oka. *Astrea dissimilis*. (n.)

Bryłowatá, białá, z dołkami gwiazdkowatými, gęstými różnego kształtu i wielkości. Dołki większe nerkowate, mniejsze okrągławe lub nieforemne. Ustępy między dołkami wąskie, bardzo drobno blaszkowate. Ten piękny, kopalny exemplarz przysłało mi z Lubelskiego.

E. Zgłiscze (do miejsca przyrosłe?), bryłowate, z drobnými, gęstými, wypukłými gwiazdkami na powierzchni.

15. Gwiazdnia nasadzaná. *Astrea sideralis*. (n.)

Bryłowatá, rudawo białá, z gwiazdkami wypukłými na powierzchni drobno ziarnkowato chropowatéj jakby przyklepionými. Ten ciekawy, skamieniały exemplarz znalazłem na muszlowo wapiennej górze przy mieście Kazimierzu nad Wisłą.

Rodzáy X. (12). OCZKOWIEC. *OCULINA*.

Глазчакъ lub Окулина. *Oculine*. *Blumenforall*.

Zgłiscze zwykle czysto białe, gładkie, bardzo twarde, do mieysca przyrosłe lub wolne, powikłanie gałęzisto rozkrzewione, z dużemi, léykowato gwiaźdzkwatými dolkami na bokach i na końcach gałęzek. Gałązki pełne lub cybuchowate.

Ten rodzaj znany jest pod mylném nazwiskiem *Korala białego*, z téy przyczyny, że z gatunków mających gałązki pełne toczą paciorki podobnie jak z rzeczywistego *Korala czerwonego* czyli *szlachetnego*.

W Gabinecie są następujące gatunki:

- *.1. Oczkowiec léykowaty. *Oculina infundibulifera*. z O. Indyjskiego.
- *.2. Oczkowiec kolankowaty. *Oculina axillaris*. z O. Indyjskiego.
- 3. Oczkowiec szorstki. *Oculina echidnea*. z M. wschod. Ind.
- 4. Oczkowiec gęsto-oki. *Oculina virginea*. z M. południowych.
- 5. Oczkowiec powikłany. *Oculina diffusa*. z M. Ameryki.
- 6. Oczkowiec pączkowaty. *Oculina gemmascens*. z M. południowych.

Rodzáy XI. (13.) GOŹDZIK. *CARYOPHYLLIA*.

Гвоздичница. *Caryophyllie*. *Stellenforall* lub *Caryophyllie*.

Zgłiscze zwykle brudnawo białe, do mieysca przyrosłe, wpodłuż drobno kréskowane, pojedyncze lub rozmaicie powikłano gałęzisto rozkrzewione. Każdą gałązka mniej więcej dużą gwiazdką zakończoną.

Znáydujące się w tutejszym gabinecie stanowią trzy następujące oddziały:

A. Zgłiscze zwikłano kępiaste.

- 1. Goździk gwiazdniowaty. *Caryophyllia musicalis*. z O. Indyjskiego.
- 2. Goździk powikłany. *Caryophyllia flexuosa*. z O. Indyjskiego.
- 3. Goździk kępiasty. *Caryophyllia cespitosa*. z M. Śródziemnego.
- 4. Goździk grzebykowaty. *Caryophyllia fasciculata*. z O. Indyjskiego.

5. Goździk léykowaty. *Caryophyllia polycyathus*. (a)
 6. Goździk szorstki. *Caryophyllia sinuosa*. z M. Ameryki.

B. Zgliscze gałezisto rozkrzewione.

- * 7. Goździk zmarszczony. *Caryophyllia angulosa*. z M. Ameryki.
 8. Goździk rozkrzewiony. *Caryophyllia cornigera*. z M. wschodnich.
 * 9. Goździk gałezisty. *Caryophyllia ramea*. z M. Śródziennego.

C. Zgliscze jedno-gwiazdne.

10. Goździk samotny. *Caryophyllia cyathus*. z M. Śródziennego.
 11. Goździk słupkowaty. *Caryophyllia truncularis*. z M. południowych.
 12. Goździk ostowiec. *Caryophyllia carduus*. z M. Ameryki.

Rodzaj XII. (14.) KLINOWIEC. TURBINOLIA.

Турбинолія. Turbinolie. Reilforall.

Zgliscze białe lub popielate, do mniejsza nieprzyroste, wpodłuż kréskowane, klinowate lub stożkowate, jedną dużą gwiazdą zakończone.

Te osobliwsze, niegdyś samopas w morzach pływające Zwierzokrzewy znikły z rzędu istot żyjących. Znamy je tylko skamieniałe czyli kopalne. Gabinet posiada następujące:

1. Klinowiec zgnieciony. *Turbinolia deformis*. z okolic Krakowa.
 2. Klinowiec ściśniony. *Turbinolia crispa*. z Podola.
 3. Klinowiec kieliszek. *Turbinolia calix*. z Wołynia.
 4. Klinowiec kwiatowaty. *Turbinolia turbinata*. z okolic Krakowa.
 5. Klinowiec słonecznik. *Turbinolia cyathoides*. z Szwaycaryi.

Rodzaj XIII. (15.) MAŁŻA. MADREPORA.

Мадренопа. Madrepore. Madrepore lub Dornforall.

Zgliscze szarawo lub rudawo białe, do mniejsza przyroste, liściowato, gałezisto lub siatkowato-powikłano rozgałę-

(a) Siwawo szary przedstawia bukiet z dziewiętnastu, Goździkowi samotnemu podobnych, lecz cieńszymi końcami z sobą zrosłych stożków złożony. Dolek na końcu każdego stożka głęboki, má z brzegiem *dziesięć* linii średnicy. Brzeg dolka gruby, równo-ścięty. Wnętrze ścian i brzegi dolków gęsto promienisto karbowane. Ten piękny, skamieniały exemplarz przysłano mi z Szwaycaryi.

zione, na całej powierzchni małemi, wewnątrz gwiazdkowatemi rurkami najęzone. Ustępy, między rurkami dziurkowate, jakby z włóknistey tkanki złożone.

Gatunki w tutejszym gabinecie będące stanowią trzy następujące oddziały:

A Zgłiscze liściowato rozkrzewione.

*.1. Małża rydwan-Neptuna. *Madrepora Neptunis.* (a.) z M. Ameryki.

2. Małża liściowatą. *Madrepora palmata.* z M. Ameryki.

B. Zgłiscze gałęzisto rozkrzewione.

3. Małża krzewistą. *Madrepora laxa.* z M. wschodnich.

*.4. Małża Boże-drzewko. *Madrepora abrotanoides.* z O. Indyjskiego.

*.5. Małża kępowatą. *Madrepora plantaginea.* z M. Indyjskich.

*.6. Małża jeleniróg. *Madrepora cercicornis.* z M. Ameryki.

*.7. Małża łyżeczkowatą. *Madrepora pocillifera.* z O. wschodniego.

8. Małża rurkowatą. *Madrepora prolifera.* z M. Ameryki.

C. Zgłiscze siatkowato powikłano rozgałęzione.

*.9. Małża baldachowatą. *Madrepora corymbosa.* (b.) z O. Indyjskiego.

10. Małża wachlarzyk. *Madrepora flabellum.* z M. Ameryki.

Wymienione dotąd trzynastce rodzajów Skalorodnych Zwiérzokrzewów stanowią w dziełach *Linneusa* jeden tylko rodzaj pod nazwą *Madrepora*.

Rodzáy XIV. (16.) MULTANKI. *SARCINULA*.

Сарцинуля. *Sarcinule*. *Flötenthorall*.

Zgłiscze brudno białe, bryłowate, (jak się zdaje do nieysca przyrosłe) z rurek grubych, pionowych, ściśle z sobą spojonych złożone. Rurki już cybuchowato próżne, wewnątrz wpodłuż rowkowane, już promienisto od środka jdą-

(a) Okaz rzadkiy wielkości, z czterech dużych, zaokrąglonych, na sobie spiętrzonych liści złożony, 12 caliów wysoki, a przy nasadzie niemal kolisty má 16 caliów średnicy.

(b) Okaz niepospolitey piękności i wielkości, przedstawia poziomo płaską, eliptyczną siatkę, która w środku jak grzyb na krótkiý łodydze jest wspartą. Większą średnica téy siatki má 22, a mniejszą 19 caliów długości.

cémi blaszkami zajęte. Ustępy między rurkami pełne, promienisto na powierzchni rowkowane.

Znamy tylko dwa następujące kopalne gatunki, które gabinet w dość pięknych exemplarzach posiada.

1. Multanki otwarte. *Sarcinula perforata*. z Lubelskiego.
2. Multanki pełne. *Sarcinula organum*. z Lubelskiego.

Rodzaj XV. (17.) ORGANKI. TUBIPORA.

СВІРЬЛЬНИКЪ. Tubipore. Orgelfossil.

Zgłiscze bryłowate, do miejsca przyroste, z rurek szczupłych, gładkich, (z sobą za pośrednictwem rzadkich poprzecznych blaszek połączonych) złożone, u jstniejących między żywými koralowo czerwone; u kopalnych szare lub rude. Blaszki między rurkami u żyjących drobno ziarnkowane; u kopalnych promienisto rowkowane.

Znáydujące się w gabinecie stanowią dwa oddziały:

A. Zgłiscza z jstniejących przy życiu.

Autorowie wzmiankują tylko o jednym gatunku; lecz w tutejszym gabinecie znáydujące się przepyszne exemplarze okazując uderzające różnice, zniewalają mię do dania tu opisu dwóch gatunków.

* 1. Organki rzádkie. *Tubipora musica*. Auc. z O. wschod. Indyysk.

Ciemno koralowo czerwone, má blaszki poprzeczne między rurkami w odległości od trzech do sześciu linii, nieregularnie rozstawione.

2. Organki gęste. *Tubipora densa*. (n.) z M. Czerwonego.

Jasno koralowo czerwone, má rurki znacznie szczuplejsze, a blaszki poprzeczne ledwie na jedną linią od siebie odległe i symetrycznie po sobie następujące.

B. Zgłiscza zaginionych kopalne.

3. Organki rude. *Tubipora Vilnensis*. (n.)

Ochrowato rudo czerwone czyli rdzawe, má blaszki poprzeczne między rurkami promienisto rowkowane,

więcey niż na pół linii od siebie pooddalane. Dostyć piękny exemplarz przysłano mi z okolic Wilna.

4. Organki szare. *Tubipora Lublinensis*. (n.)

Brudno szare, má blaszki poprzeczne między rurkami promienisto rowkowane i tak gęsto po sobie następujące, że się jedne na drugich wspierają. Dwa piękne exemplarze przysłano mi z Lubelskiego.

Rodzáy XVI. (18) PALISADNIK. *FAVOSITES*.

Фавоситъ. Favosite. Жавосит.

Zgłisceze z sześćcio lub pięcio-kątnych, graniastych, równo ległych, skupionych słupków złożone. Słupki zgłisceza na zewnątrz stronie wpoprzek kréskowane.

Známy tylko dwa skamieniałe gatunki, i te posiadá tutejszy gabinet, jako to:

1. Palisadnik nieregularny. *Favosites alveolata*. z Podola.
2. Palisadnik regularny. *Favosites Gothlandica*. z Gothlandyi.

Rodzáy XVII. (19.) ŁAŃCUSZNICA. *CATENIPORA*.

Катенипора albo Ценолуничникъ. Caténipore. Kettenstein lub Kettenforall.

Zgłisceze bryłowate, do miejsca przyrosłe, z pionowych wspólnościennych, różnokształtnych rurek złożone, zwykle szarawe. Na brzegach rurek dolki gładkie, podłużne, drobne, ogniwka, łańcuszka naśladowujące.

Známy tylko kopalne. Gabinet tutejszy posiadá następujące gatunki:

* 1. Łańcusznica powikłaná. *Catenipora labyrinthica*. (n.)

Rurki duże, rozmaitego kształtu i wielkości, większe rozmaicie pogięte rysunek labiryntowy przedstawiają.

Piękny exemplarz przysłano mi z Lubelskiego.

* 2. Łańcusznica mierno-oka. *Catenipora intermedia*. (n.)

Rurki miernéy, prawie jednakiéy wielkości, lecz kształtu nieregularnego, kształt siatki nieregularnéy przedstawiające. Ten piękny exemplarz znalazłem na margłowatéy, w ciekawe skamieniałości bogatéy, Sapanowskiéy dolinie pod Krzemieńcem na Wołyniu.

3. Łańcusznica drobno-oka. *Catenipora microphthalma*. (n).

Rurki bardzo drobne, jednakie, pod lupą nieregularnie pięciokątne, kształt gęstego tiulu przedstawiają. Piękny exemplarzyk przysłano mi z Lubelskiego.

Rodzáy XVIII. (20). SIATKA. RETEPORA.

СѢТЧАТКА. Retépore. Seeneß lub Spißenförmige-Korall.

Zgłiscze do mieysca przyrosłe, bardzo delikatne i kruche, biále, listkowato lub gałązkowato siatkowato rozkrzewione, z bardzo drobnémi, gładkiémi dolkami po jednéy stronie liści lub gałązek.

Ten i następujące cztery rodzaje stanowią w dziełach *Linneusza* jeden tylko rodzaj pod nazwą *Millepora*.

Gabinet posiada następujące gatunki:

1. Siatka koronka. *Retepora cellulosa*. z O. Indyy wschodnich.
- *2. Siatka chropowatá. *Retepora reticulata*. z M. śród-ziemnego.
3. Siatka rowkowaná. *Retepora frondiculata*. z M. śród-ziemnego.
4. Siatka tutkowatá. *Retepora contorta*. (n.)

Má pochodzić z oceanu spokojnégo, nabytá w Hamburgu. Na piérwszy rzut oka bardziéy podobná *Chrustce* niż *Siatce*; gdyż się składa z cienkich listków, które są w grube rurki pozwijane, i kratkowato z sobą pozrastale, z końcami léykowato rozwinionémi. Na całéy zewnętrznéy stronie dolki drobne w rzędy rozłożone. Wewnętrzná strona liści wpodłuż rowkowaná.

Rodzáy XIX. (21). CHRUSTEK. *ESCHARA*.

Кожура. Eschare. Korallkruste.

Zgłiscze zwykle brunatnawe, do miejsca przyrosłe, w bardzo delikatne, cienkie i bardzo kruche, rozmaicie pogięte i pozrastale, listki rozkrzewione bardzo drobnými, gładkiými, płytkiými, otwartými, w piątki (:) gęsto ustawionými dołkami po obu stronach liści.

Gabinet posiada następujące gatunki:

1. Chrutek liściowaty. *Eschara foliacea.* z O. Atlantycznego.
2. Chrutek kratkowaty. *Eschara fascialis.* z M. Śród-ziemnego.
3. Chrutek powikłany. *Eschara decussata.* z O. wschodniego.
4. Chrutek kręty. *Eschara chartacea.* z M. Nowéy Hollandyi.

Rodzáy XX. (22.) OSKORUPIEŃ. *CELLEPORA*.

Целлепора. Cellepore. Kruštenkorall lub Zellenkorall.

Zgłiscze wapienno kamienne, do miejsca przyrosłe, z drobnych, cienkich, kruchych, gruszczkowatych, przy otworze zeszuplonych baniek złożone. Bańki te albo są gęsto przy sobie na płaszczyźnie ustawione i z sobą spojone, albo rozmaicie na sobie spiętrzone.

Dawniejsi Autorowie pomieścili jedne gatunki *Oskorupienia* w rodzaju *Millepora* drugie w rodzaju *Flustra*. Ściśle biorąc, rodzaj *Cellepora* jest pośrednim między rodzajami *Flustra* *Eschara* i *Retepora*, będąc jednakże od wszystkich trzech dostatecznie rozróżniony. Gatunki jego osiadają na muszlach, na Skorupiakach i na jnnych w morzu będących ciałach stałych, i tworzą na nich mniéy więcéy grube skorupy, a niekiedy i pomeksowate narosty.

Gabinet tutejszy posiada następujące gatunki:

1. Oskorupień brodawkowaty. *Cellepora spongites.* z M. Śródziemnego.
2. Oskorupień spiętrzony. *Cellepora incrassata.* z pod wyspy Tymor.
3. Oskorupień chropowaty. *Cellepora pumicosa.* z O. Atlantycznego.
4. Oskorupień gąbkowaty. *Cellepora oculata.* z O. wschodniego.

Rodzáy XXI. (23.) NAKŁUTEK. *MILLEPORA*.

Миллепора. Millépore. *Stichforall* lub *Punktforall*.

Zgłiscze zwykle białe, pełne, liściowato lub gałęzisto rozkrzewione, do miejsca przyrosłe, na całéy powierzchni jakby szpilką gęsto pokłute. Dołki nakłucia bardzo drobne, gładkie, płytkie.

W gabinecie tutejszym znaydują się następujące gatunki, które stanowią dwa oddziały:

A. Stanowiące oddzielne, mniej więcéy duże krzewy:

- *. 1. Nakłutek strzępiasty. *Millepora complanata*. z M. Ameryki.
- 2. Nakłutek łosiorogi. *Millepora alcicornis*. z O. Antylskiego.
- 3. Nakłutek chropowaty. *Millepora squarrosa*. z O. Ameryki.
- 4. Nakłutek szorstki. *Millepora aspera*. z M. Śród-ziemnego.
- *. 5. Nakłutek kratkowaty. *Millepora tubulifera*. z M. Śród-ziemnego.
- 6. Nakłutek ucinany. *Millepora truncata*. z M. Śród-ziemnego
- 7. Nakłutek czerwony. *Millepora rubra*. z O. Ameryki.

B. Osiadające na jnnych ciałach, a mianowicie na *Rogowinach* i *Rozkrzewach* w kształcie oskorupiałości.

- 8. Nakłutek oskorupień. *Millepora incrustans*. (n.) z M. Ameryki.

Rodzáy XXII. (24.) BEZDOLNIK. *NULLIPORA*.

Нуллипора lub **Безскважникъ.** Nullipore. *Nullipore*.

Zgłiscze zwykle białe, do miejsca przyrosłe, gałęzisto, listkowato lub sękowato rozkrzewione, albo skorupowato na jnnych ciałach osiadłe, niemające na powierzchni żadnych dołków.

Dawnieysi Autorowie liczyli tu należące gatunki do rodzaju *Millepora*. Tutejszy gabinet posiada następujące:

- 1. Bezdołnik niekształtny. *Nullipora informis*. z M. Europejskich.
- 2. Bezdołnik krążkowany. *Nullipora agariciformis*. z O. Atlantyckiego.
- 3. Bezdołnik gronowaty. *Nullipora racemus*. z M. Ameryki.
- 4. Bezdołnik powikłany. *Nullipora calcarea*. z O. Atlantyckiego.

Rodzáy XXIII. (25.) KORAL. *CORALLIUM*.

Коралль. Corail. Corall, Korall lub Sternforall.

Zgłiscze czerwone, do mieysca przyrosłe, bardzo twarde, pełne, jednostayne, gałązkowato rozkrzewione, z powierzchni delikatnie wężykowato rowkowaną, bez śladu dołków.

Z dwóch znanych gatunków, z których toczą paciorki zwane koralami, gabinet posiada :

*. 1. Koral ponsowy. *Corallium rubrum* lub *nobile*. z M. Śród-ziemnego.

Rodzáy XXIV. (26.) KOROSZNIK. *MELITAEA*.

Мелитя. Mélite. Gliederforall.

Zgłiscze do mieysca przyrosłe, kamienne, twarde, z części gęściej i rzadziej włóknistych, naprzemian w grubszych i szuplejszych przedziałach po sobie następujących złożone, węzłowate, gałęzisto rozkrzewione ; na powierzchni bardzo drobno, gęsto i dość głęboko wpodłuż rowkowane ; wewnątrz niemal gąbkowato dziurkowate, czerwone, żółte lub białawe. Gałązki zwykle w jedną płaszczyznę rozłożone.

Gatunki tego rodzaju, gatunki Korala i gatunki następującego rodzaju dawnieysi Autorowie łączyli w jeden rodzaj *Jsis*. Z należących do tego posiada gabinet następujące :

1. Korosznik siatkowany. *Melitaea retifera*. z O. Indyyskiego.
2. Korosznik wachlarzykowaty. *Melitaea textiformis*. z M. Indyjskich.

Rodzáy XXV. (27.) PRZEPLATANIEC. *JSIS*.

Хвошакъ. Jsis. Sönigforall.

Zgłiscze do mieysca przyrosłe, gałęzisto rozkrzewione, z części kościanych i chrząstkowych, naprzemian po sobie następujących złożone. Części kamienne czyli kościane

zwykle białe, bardzo twarde, pełne, na powierzchni głęboko drobno wpodłuż rowkowane. Części chrząstkowe po wyschnięciu ciemno brunatne, niemal jak róg twarde.

Z tego rodzaju mamy w gabinecie następujące:

1. Przeplataniec buyny. *Jsis elongata.* z O. Indyyskiego.
2. Przeplataniec węzłowaty. *Jsis hippuris.* z O. Indyyskiego.

Rząd Trzeci.

ROGORODNE. CERATOPHYTA.

Ciało galaretowate na rogowém, lub chrząstkowato rogowém, gałęzisto lub liściowato rozkrzewioném zglisczu do ciał stałych na dnie morza przyrastające, po wydobyciu z wody umierające, i albo zupełnie rozciekające się, albo zostawiające na zglisczu błonkową lub wapnisto ziemistą powłokę.

Rodzój I. (28.) ROGOWIN. ANTIPATHES.

Черный-Коралль. Antipathe. Stachelhorncorall.

Zgliscze rogoWE, twarde, kruche, gałęzowato lub siatkowato-liściowato rozkrzewione, rzadziéj pojedynczo pręcikowate, nagie bez żadnéj powłoki, do miejsca przyrosłe, niekiedy drobnémi kolcami najézzone.

Gatunki tego rodzaju znane są pod niewłaściwém nazwiskiem *Korala czarnego*. Przypisywano jém dziwaczne skutki lékarskie i amuletne: doświadczenia przekonały, że to były bezzasadne urojenia. Tutejszy gabinet posiada następujące gatunki:

1. Rogowin śrubowaty. *Antipathes spiralis.* z O. Indyyskiego.
2. Rogowin gładki. *Antipathes glaberrima.* z M. południowych.
3. Rogowin szorstki. *Antipathes corticata.* z O. Indyyskiego.

1. Rogowin jednostronny. *Antipathes myriophylla*. z O. Indyyskiego.
5. Rogowin różgowaty. *Antipathes scoparia*. z M. Śródziemnego.
6. Rogowin wianeczek. *Antipathes foeniculum*. z M. południowych.
7. Rogowin wachlarz. *Antipathes flabellum*. z O. Indyyskiego.

Rodzáy II. (29.) ROZKRZEW. GORGONIA.

Gopronia. Gorgone. Hornforall.

Zgliscze rogowe, giętkie, gałązkowato lub siatkowato-liściowato rozkrzewione, mniej więcéy grubą, błonową lub wapienno ziemistą, dołkowaną powłoką pokryte, do mīey-sca przyrosłe.

Podług jakości powłoki i rozgałęzienia znáydujące się w tuteyszym gabinecie gatunki tworzą trzy następujące oddziały:

A. Zgliscze siatkowato-liściowato rozkrzewione, cienką powłoką pokryte.

- ***1. Rozkrzew brodawkowaty. *Gorgonia verriculata*. z O. Indyys. (a.)
- *2. Rozkrzew wachlarz. *Gorgonia flabellum*. z O. Indyyskiego.
3. Rozkrzew siatka. *Gorgonia reticulum*. z O. Indyyskiego.

(a) Ten przepyszny, z czterech wielkich siatkowatych liści złożony exemplarz, który w 1830 r. w Hamburgu nabyłem, jest przedstawiczelem morskich podwodnych stowarzyszeń. Wznosi się on na wielkiéy bryle liściowatego zgliscza dawno obumarléy *Fryzurki grzebykowatéy*, które na bokach pokrywają tu i owdzie rurki Wężowitek (*Serpulæ*), cienkie warstewki zgliscza *Bezdołnika*, palczki zgliscza *Nakłutka czerwonego* i przylepne muszle Mięczaków należących do rodzajów *Spondylus* i *Chama*. Na końcach z owego obumarłego zgliscza wznoszą się świeże zgliscza młodych Fryzurek, a mianowicie *Fryzurki zgrubiatéy* i *Fryzurki grzebykowatéy*. Ustępy między liściowatém rozgałęzieniem owego obumarłego zgliscza wypełniają świeże zgliscza *Korkowca drzewkowatego*, *Gąbki węglowatéy*, *Gąbki pruchnowatéy* i *Gwiazdni osiowatéy*. Wreszcie nad tą podstawą między liśćmi samego *Rozkrzewu brodawkowatego* wznosi się dość duży liść świeżego zgliscza *Fryzurki grzebykowatéy*. Słowem w tym jednym exemplarzu mamy okaz stowarzyszenia dwánastu; kilkakrotnie powtórzonych jstót morskich tak zajmująco rozpołożonych, że każdá strona podstawy tego exemplarza ma uwagi godne przedmioty.

4. Rozkrzew płaskożebry. *Gorgonia umbraculum.* z M. Chińskich.
5. Rozkrzew pobieloný. *Gorgonia retellum.* z M. Indyjskich.
6. Rozkrzew płowy. *Gorgonia stricta.* z M. Indyjskich.
7. Rozkrzew żółty. *Gorgonia sasappo.* z M. południow.

B. Zglisze gałązkowato rozkrzewione, cienką powłoką pokryte.

8. Rozkrzew zrastający. *Gorgonia tuberculata.* z M. Śródziem.
- *9. Rozkrzew rozłożysty. *Gorgonia laxa.* z M. południow.
10. Rozkrzew pokrzywiony. *Gorgonia patula.* z M. południow.
- *11. Rozkrzew giętki. *Gorgonia flexuosa.* z M. Indyjskich.
12. Rozkrzew dwuonaścisty. *Gorgonia petechizans.* z M. Afrykańsk.
13. Rozkrzew ponsowy. *Gorgonia flammea.* z O. Indyjskiego.
14. Rozkrzew fijałkowy. *Gorgonia violacea.* z M. Ameryki.
15. Rozkrzew różga. *Gorgonia virgulata.* z O. Atlantyk.
16. Rozkrzew włosowaty. *Gorgonia moniliformis.* z M. N. Holandyi.
17. Rozkrzew sęczkowaty. *Gorgonia verrucosa.* z M. Śródziem.
18. Rozkrzew różowy. *Gorgonia rosea.* z O. Atlantyk.
- *19. Rozkrzew krwawy. *Gorgonia sanguinea.* z M. południow.
20. Rozkrzew biczykowaty. *Gorgonia elongata.* z O. Atlantyk.
- *21. Rozkrzew rusczkowaty. *Gorgonia pinnata.* z M. Amer. połud.
- *22. Rozkrzew wiechowaty. *Gorgonia acerosa.* z O. Antylskiego.
23. Rozkrzew miotełka. *Gorgonia verticillaris.* z M. Śródziem.
24. Rozkrzew tępy. *Gorgonia amaranthoides.* z M. południow.
- *25. Rozkrzew brodawczyk. *Gorgonia juncea.* z O. Amerykań.

C. Zglisze gałązkowato rozkrzewione, grubą powłoką pokryte.

- *26. Rozkrzew siarczysty. *Gorgonia citrina.* z O. Amerykań.
- *27. Rozkrzew bursztynek. *Gorgonia succinea.* z M. Indyjskich.
- *28. Rozkrzew szorstki. *Gorgonia muricata.* z O. Antylskiego.
- *29. Rozkrzew pilnik. *Gorgonia lima.* z O. Antylskiego.
30. Rozkrzew pałasiowaty. *Gorgonia anceps.* z M. Ameryki.
31. Rozkrzew drzewiasty. *Gorgonia placomus.* z M. Śródziem.
32. Rozkrzew szyszkowany. *Gorgonia lepadifera.* z M. Norwesk.
33. Rozkrzew baziowaty. *Gorgonia laxispica.* z O. Amerykań.
34. Rozkrzew dziurkowaty. *Gorgonia porosa.* z O. Indyjskiego.
- *35. Rozkrzew gruboskór. *Gorgonia suberosa.* z O. Indyjskiego.
- *36. Rozkrzew pokrowcowaty. *Gorgonia oblecta.* (n.)

Plasko czyli wachlarzykowato rozkrzewiony. Gałęzie i

gałązki wolne, brunatno rogowe, prześwietlające, krągłe, szczupłe, naprzemian ległe, w górę podane, grubą, ochrowato żółtą powłoką pokryte i w liście pozlepiane. Powłoka drobno gąbkowato chropowatą, drobnemi, w nieregularne rzędy rozłożonemi dziurkami wszędzie opatrzoną. Ten piękny i nader ciekawy, przeszło ośm calow wysoki exemplarz nabyłem w 1830 r. w Hamburgu na okręcie przybyłym z Ameryki południowey.

Rodzaj III. (30.) OWADZIRÓG. ANTENNULARIA.

Антеннулярия lub **Овадорожечка.**

Antennulaire. Fühthornforall.

Zgłiscze nagie do miejsca przyrosłe, rogowe, bardzo szczupło pręcikowate, lub gałązkowato rozkrzewione, prześwietlające. Każdy pręcik jakby z obrączek kołcami oznaczonych złożony, róg drobno-wstawowaty owada naśladuje.

Z tego rodzaju znáyduje się w gabinecie tylko gatunek:
1. Owadziróg niedzielny. *Antennularia indivisa.* z O. Atlantyckiego.

Rodzaj IV. (31.) POŁYŚNIK. CELLARIA.

Клетчатка. *Cellaire* lub *Cellulaire* lub *Cellulère*

lub *Salicorniaire. Gliederhornforall.*

Zgłiscze nagie, rogowe, do miejsca przyrosłe, bardzo szczupłe i delikatne, połyskujące, wstawowato gałązkowate, rozkrzewione. Każda część rozkrzewienia przedstawia poniekąd kształt rurki mającý na powierzchni rzędy dołków mikroskopnych.

Z tego rodzaju posiadá gabinet tylko gatunki:

1. Połysnik rurkowaty. *Cellaria salicornia.* z O. Atlantyckiego.
2. Połysnik najężony. *Cellaria barbata.* z O. wschodniego.

Rodzáy V. (32.) PIŁOSZEK. *SERTULARIA*.

Сертуларія. Sertulaire. Blasenfossilin lub Sertularie.

Zgłiscze rogowe, nagie, do mieysca przyrosłe, bardzo szczupłe i delikatne, gałązkowato rozkrzewione, na pniu i na gałązkach dwiema przeciwległými rzędami bańkowate schronienia główek kształt obostronný piłki naśladową.

Z tego rodzaju posiada gabinet następujące, po większý części na papierze poprzylepiane, gatunki:

1. Piłoszek ciemny. *Sertularia pectinata*. z M. Europy.
2. Piłoszek blady. *Sertularia abietina*. z M. Europy.
3. Piłoszek kępiaty. *Sertularia millefolium*. z M. Nowéy Hollandyi.
4. Piłoszek cyprysowaty. *Sertularia cupressina*. z M. Europy.
5. Piłoszek srebrzysty. *Sertularia argentina*. z M. Europy.

Rodzáy VI. (33.) PEŁZINEK. *LIRIOZOA*.

Назпѣя. Tulipaire lub Pasiphée. Tulpenfossilin.

Zgłiscze rogowe, jakby wstawowate, do mieysca przyrosłe, głównym pniem na podstawie pełzająco wsparte, z tego gałązkowato wznoszące się, bardzo szczupłe i delikatne, wapnisto ziemistą powłoką pokryte, z gęstými, podłużnými, w kępki pozbliżanými schronieniami główek.

Mámy w gabinecie jedyny dotąd znany gatunek:

1. Pełzinek antylski. *Liriozoa caribæa*. z O. Antylskiego.

Rodzáy VII. (34.) LIŚCIÓWKA. *FLUSTRA*.

Флюстра. Flustre. Seerinde.

Zgłiscze rogowo błonowe, bardzo cienko liściowate, do mieysca przyrosłe, albo w kształcie liści rozgałęziono wznoszące się, albo nakszałt pokrowca na ciałach stałych rozpostarte, z gęsto przy sobie w rzędy ustawionych, krótko rurkowatych komórek złożone. Komórki po jedný lub po obu stronach liścia.

Gabinet liczy następujące gatunki:

1. Liściówka jednostronna. *Flustra bombycina.* z M. Ameryki.
 2. Liściówka przycinana. *Flustra truncata.* z M. Europy.
 3. Liściówka zaokrąglona. *Flustra foliacea.* z M. Europy.
-

Rząd Czwarty.

GĄBKOWATE. SPONGIALIA.

Ciało galaretowate na włóknistém, rozmaicie rozkrzewioném zglisczu do ciał stałych pod wodą przyrastające, rzadziéy samopas pływające, po wydobyciu z wody umierające i rozciekające się, lub zostawiające na zglisczu błonkowatą lub wapnistą powłokę.

Rodzáy I. (35.) MARCHWIATKA. *ANTHELIA.*

Морковосѣтка. Anthélic. Weichselbchwamm.

Zgliscze bardzo drobno włókniste, w cienkich warstwach do ciał stałych na dnie morza przyrosłe: za życia miękkie wpółchrząstkowate, zwykle pięknie czerwone; po śmierci mocno ssychające i kurezące się, żółtawo czerwonawą masę przybierające, z cienką błonową powłoką.

W gabinecie jest gatunek:

1. Marchwiatka czerwona. *Anthelia rubra.* z M. północnych.

Rodzáy II. (36.) CZARECZNIK. *ACETABULUM.*

Укученичокъ. Acétabule. Weichertoralfine.

Zgliscze włókniste, do miejsca przyrosłe, bardzo szczupłe, w kształcie oddzielnych włosieniów-léykówatemi talérzykami pozakończanych, wapnistą powłoką pokryte.

Mamy w gabinecie gatunek:

1. Czarecznik gładki. *Acetabulum mediterraneum.* z M. Śród-ziemnego.

Rodzáy III. (37.) GLIZDNIK. *CORALLINA*.

Кораллина. Coralline. Gliederkoralline.

Zgliscze włókniste, grubą, wapnistą powłoką pokryte, niby z krótkich wstawowatych części złożone, w szupłe gałązki mocno rozkrzewione, do miejsca przyrosłe, po wyschnięciu bardzo kruche, w przegubach wstawowatych łamiące się.

W gabinecie są następujące gatunki:

1. Glizdnik lékarski. *Corallina officinalis*. z M. Europeyskich.
2. Glizdnik różawy. *Corallina lara*. z M. Europeyskich.

Rodzáy IV. (38.) TALERZYNEK. *FLABELLARIA*.

Морскій-мохъ lub Талерочникъ.

Flabellaire. Korallenmoos.

Zgliscze włókniste, do miejsca przyrosłe, bardzo grubą, wapnistą, płasko krążkowate, nieforemne przedziały tworzącą powłoką, pokryte, rozgałęzione, po dnie morza ścielące się, kruche. Krążki brzegami stykając się, tworzą przedłużenia i rozgałęzienie zgliscza.

Gabinet tutejszy posiada następujące gatunki:

1. Talerzynek zgrubiały. *Flabellaria incrassata*. z O. Antylskiego.
2. Talerzynek rozesłany. *Flabellaria opuntia*. z M. Ameryki.

Rodzáy V. (39.) PROMIENIEC. *THETHYA*.

Тетія. Théthye lub Géodie. Schedelstrahlschwamm.

Zgliscze bryłowate, wolno pływające, z włókien długich promienisto z środka jdących złożone, podwójną, bo stałą błonowatą, i wapnistą, dolki główkowe mającą, po wyschnięciu opadającą powłoką pokryte.

W Gabinetecie mamy następujące gatunki:

- *. 1. Promieniec dołowaty. *Thethya cavernosa*. z M. Amerykańskich.
- 2. Promieniec powzdymany. *Thethya pulvinata*. z M. Europeyskich.

Rodzáy VI. (40.) KORKOWIEC. *ALCYONIUM*.

Пробчакъ. Alcyon. Meerfort.

Zgliscze włókniste, z krótkich, po wyschnięciu kruchych włókien złożone, kształtu rozmaitego, już do miejsca przyrosłe, już wolno pływające, błonowatą, mniéy więcéy wyraźnemi dolkami główek opatrzoną powłoką pokryte.

Gabinet posiada następujące gatunki:

- *. 1. Korkowiec drzewkowaty. *Alcyonium arboreum*. z M. Norwegii.
- 2. Korkowiec palcowaty. *Alcyonium asbestinum*. z M. Ameryki.
- 3. Korkowiec figowaty. *Alcyonium ficiforme*. z M. Śródziemnego.
- 4. Korkowiec kulisty. *Alcyonium domuncula*. z M. Śródziemnego.
- 5. Korkowiec kratkowaty. *Alcyonium opuntioides*. z M. Europeyskich.

Rodzáy VII. (41.) GĄBKA. *SPONGIA*.

Губка. Éponge. Schwamm lub Meerschwamm.

Zgliscze nagie, różno-kształtne, włókniste, z tkanki giętkich, wisłych, wodę chciwie przyciągających włókien złożone, do miejsca przyrosłe.

Niektóre gatunki gąbek, będąc używane w domowém pożyciu, náleżą do przedmiotów powszechnie znanych; lecz podobno nie wielu, używając gąbki do zachowania schludności, wpadá na tę myśl, że tym tak dogodnym przedmiotem jest zgliscze jstoty morskiéy. — Znáydujące się w tutejszym zoologicznym gabinetecie stanowią sześć następujących oddziałów:

A. Zgliscze bryłowate lub pokrowcowate przy nasadzie niezesczupłone.

- *. 1. Gąbka pokrowiec. *Spongia fuliginosa*. z O. Indyyskiego.

2. Gąbka pagórkowatą.	<i>Spongia tabulata.</i>	z M. Nowéy Hollandyi.
3. Gąbka debrzowatą.	<i>Spongia cellulosa.</i>	z M. Nowéy Hollandyi.
*. 4. Gąbka plackowatą.	<i>Spongia lucanter.</i>	z M. południowych.
5. Gąbka rzeszotko.	<i>Spongia cribraria.</i>	z M. południowych.
6. Gąbka bryłkowatą.	<i>Spongia lacera.</i>	z M. południowych.
7. Gąbka ostrogór.	<i>Spongia cavernosa.</i>	z M. Ameryki.
*. 8. Gąbka przegubistą.	<i>Spongia sinuosa.</i>	z O. Indyyskiego.
9. Gąbka nastrzępioną.	<i>Spongia lacinulosa.</i>	z M. Czerwonego.
*. 10. Gąbka kępiastą.	<i>Spongia fasciculata.</i>	z M. Śród-ziemnego.
11. Gąbka poślednią.	<i>Spongia communis.</i>	z M. Czerwonego.
12. Gąbka próchnowatą.	<i>Spongia cariosa.</i>	z O. Indyyskiego.
13. Gąbka węglowatą.	<i>Spongia carbonaria.</i>	z M. Ameryki.
14. Gąbka pieńkowatą.	<i>Spongia columnaris.</i>	z M. południowych.
15. Gąbka maczuga.	<i>Spongia subclavata.</i>	z M. południowych.
16. Gąbka grubolistną.	<i>Spongia crassiloba.</i>	z M. południowych.
17. Gąbka bułeczkowatą.	<i>Spongia placenta.</i>	z M. Nowéy Hollandyi.
18. Gąbka brzegooczną.	<i>Spongia pes-leonis.</i>	z M. wschodnich.

B. Zglicze przy nasadzie zeszczuplone, dalej bryłowato różno-kształtnie rozrosłe.

19. Gąbka nasczytną.	<i>Spongia bombycina.</i>	z M. Australii.
20. Gąbka pateczkowatą.	<i>Spongia clavata.</i>	z M. południowych.
*. 21. Gąbka niekształtną.	<i>Spongia angulosa.</i>	z M. południowych.
*. 22. Gąbka stożek.	<i>Spongia conus.</i>	z M. południowych.
*. 23. Gąbka przetakowatą.	<i>Spongia cribrata.</i>	z M. południowych.
24. Gąbka rzędowaną.	<i>Spongia serialis.</i>	z M. południowych.
25. Gąbka sercowatą.	<i>Spongia pluriloba.</i>	z M. Australii.
26. Gąbka kómórkowatą.	<i>Spongia cellulosa.</i>	z M. Australii.
27. Gąbka jamka.	<i>Spongia turgida.</i>	z M. Australii.

C. Zglicze przy nasadzie zeszczuplone, dalej rozrosłe, léykwato wydrażone.

*. 28. Gąbka przednią.	<i>Spongia usitatissima.</i>	z M. Ameryki.
*. 29. Gąbka léykwatą.	<i>Spongia infundibuliformis.</i>	z M. południow.
*. 30. Gąbka kieliszkowatą.	<i>Spongia calyciformis.</i>	z M. południow.
*. 31. Gąbka tulipanowatą.	<i>Spongia tubulifera.</i>	z M. Ameryki.
*. 32. Gąbka fałdowaną.	<i>Spongia lobata.</i>	z M. Ameryki.
33. Gąbka czareczka.	<i>Spongia vasculum.</i>	z M. południow.
34. Gąbka rowkowaną.	<i>Spongia venosa.</i>	z O. Indyyskiego.
35. Gąbka kwiátkowatą.	<i>Spongia brassicata.</i>	z M. południow.

36. Gąbka dołowatą. *Spongia crateriformis.* z M. Ameryki.
 *. 37. Gąbka gwiazdkowaną. *Spongia stellifera.* z M. Ameryki.
 38. Gąbka goździkowatą. *Spongia cyathiformis.* z M. południow.

D. Zgliscze przy nasadzie zeszuplone, dalej w inniéj
 więcéy grubé liście rozrosłe.

- *, 39. Gąbka szuflowatą. *Spongia spatulata.* z M. połndniowych.
 40. Gąbka szorstkolistną. *Spongia pennatula.* z M. Anstralii.
 41. Gąbka krągłolistną. *Spongia cactiformis.* z M. wschodnich.
 42. Gąbka rurkowaną. *Spongia heterogena.* z M. południowych.
 43. Gąbka łopatka. *Spongia pala.* z M. Nowéy Holland.
 44. Gąbka wachlarzyk. *Spongia flabelliformis.* z M. Australii.
 45. Gąbka kędzierzawą. *Spongia crispata.* z M. wschodnich.
 46. Gąbka kurzy-grzebień. *Spongia pannea.* z M. południowych.
 47. Gąbka falowatą. *Spongia strigosa.* z M. Ameryki.

E. Zgliscze w krągławe gałązki rozkrzewione.

- *, 48. Gąbka kłosowatą. *Spongia spiculifera.* z M. Nowéy Holland.
 *, 49. Gąbka karafijoł. *Spongia clathrus.* z M. południowych.
 50. Gąbka powikłaną. *Spongia cancellata.* z M. południowych.
 *, 51. Gąbka rusczkowatą. *Spongia virgultosa.* z M. północnych.
 *, 52. Gąbka sznurkowatą. *Spongia elongata* z M. wschodnich.
 53. Gąbka selerowatą. *Spongia penicillosa.* z M. Zelandyi.
 *, 54. Gąbka wpółrurkowatą. *Spongia semitubulosa.* z M. Śródziennego.

F. Zgliscze rurkowane.

- **, 55. Gąbka organy. (a) *Spongia tubaeformis.* z M. Ameryki.
 56. Gąbka rurowatą. *Spongia tubulosa.* z O. Indyyskiego.
 57. Gąbka pisaćka. *Spongia fistularis.* z M. Ameryki.
 58. Gąbka detą. *Spongia bullata.* z M. Nowéy Holland.
 *, 59. Gąbka zmarszczkowaną. *Spongia plicifera.* z M. południowych.
 60. Gąbka kiszkowatą. *Spongia intestinalis.* z M. Śródziennego.
 61. Gąbka pochewka. *Spongia vaginalis.* z M. Ameryki.
 62. Gąbka kądziel. *Spongia colus.* z M. Australii.
 63. Gąbka wazon. *Spongia lacunosa.* z M. południowych.

(a) Exemplarz tego gatunku, który nabyłem w Hamburgu 1830 r. podczas by-
 tności mejéy na zgromadzeniu Uczonych Europeyskich, należy do náypię-
 kniejszych okazów tuteyszego gabinetu. Składá się on z czternástu rur
 różnéy długości, z których náydluższe dwudziestu sześciu calów wysokości
 dochodzą. Słowem, jest to okaz, jakim się rzádko który gabinet poszczy-
 cić może.

Rodzaj VIII. (42.) NADERZNIK. *SPONGILLA*.

Бадяга. Spongille. *Ischbrod* lub *Süßwasserschwamm*.

Zglicze włókniste, galaretowatą masą pozlepiane, do ciał stałych na dnie wód słodkich przyrosłe, nieregularnie kępiasto bryłowate. Między galaretą włókna spajającą kuliste, drobne, ciążka:

Gabinet tutejszy posiada następujące gatunki:

1. Naderznik kruchy. *Spongilla friabilis*. z rzeki Słuczy.
2. Naderznik wiśły. *Spongilla pulvinata*. z rzek i jezior Podola.

Podług powyższego wykazu gabinet Zoologiczny Okręgu Naukowego Warszawskiego posiada 261 gatunków z gromady Zwiérzokrzewów.

KONIEC ZWIÉRZOKRZEWÓW.

PROMIENIÁKI. *RADIARIA*.

Щероховики *lub* Лучистыя. Echinodermes, Radiaires
lub Animaux-Rayonnés. Strahlthiere.

Żyjątka czyli zwierzęta niegrzbietne, bez nóg wstawowych, mające ciało mniej więcej wyraźnie promienisto od środka podzielone lub do podzielenia oznaczone; niemające w ciele serca widocznego, a kanały do krążenia krwi białej, do trawienia i nerwy, podług oznaczenia zewnętrznego na tyleż oddzielnych wiązek rozdzielone: pokrycie albo jednostajne miękkoskórne, albo skorupiaste z cząstek kątowych złożone.

Gromada Promieniaków była niegdyś bogatą w rodzaje i gatunki. Potop zubożył ją więcej niż przez połowę. Dowodzą tego liczne skamieniałości w górach popotopowych. Pozostałe między istotami żyjącymi zamieszkują morza wszystkich części świata, jednakże tak, że klimat każdy ma sobie właściwe gatunki.

Szczególniejszą postać tych żyjótek zwracała na siebie oddawna uwagę ciekawych; a możność łatwego zasuszania bardzo wielu gatunków z zachowaniem w zupełności ich kształtu, podawała sposobność rozsyłania ich po stałym lądzie, i przechowywania w zbiorach naukowych: dla tego też nim powzięto chęć i obmyślano środki zakładania i utrzymywania kosztownych zbiorów innych zwierząt: już Promieniaki zdobyły przybytki Uczonych.

Jakikolwiek jest kształt Promieniaka, zawsze w nim podział lub wskazanie podziału na pięć głównych części upa-

trzyć można. Wszakże nawet miękkie, podługne ciało mające nie odstępować od téj ogólnej reguły; bo mają w pyszku, podobnie jak twarde, po pięć zębów czyli szępek kościanych.

Wszystkie dotąd znane pływają samopas po morzach. Pływanie odbywają zapomocą szupłych, błonowych, tłoczkowatych przysadków, które dowolnie z siebie wysuwać, i w siebie wciągać mogą.

Południowe, na pobrzeżach morskich mieszkające ludy używają niektórych gatunków na pokarm, które już surowo już przyrządzone na ogniu pożywają.

Podług jakości ciała i pokrycia Promieniaki stanowią trzy naturalne rzędy, jako to: *Miękkie*, *Zaokrąglone* i *Gwiazdowate*. Tylko do pierwszego rzędu należące mają na ciele skórę miękką jednostayną; zaś na należących do dwóch innych rzędów pokrycie jest twarde, skorupowate, z części kątowatych złożone.

Znający się w tutejszym zoologicznym gabinecie Okręgu Naukowego Warszawskiego przejdziemy porządkiem trzech dopiero wymienionych rzędów.

Rząd Pierwszy.

M I Ę K K I E. M O L L I A.

Ciało miękką, jednostayną skórą pokryte, tylko w spirytusie przechować się dające.

Z tego rzędu posiada gabinet tylko rodzaj:

Rodzój I. OGÓRCZYK. HOLOTHURIA.

Кубышка. Holothurie. Спригнурм.

Ciało miękkie, walcowate, grube, bardzo skurezliwe, jednostayną gładką, lub brodawkowatą skórą pokryte. Na je-

dnym końcu ciała otwór gęby uzbrojony pięcioma kościanými szczękami i otoczony strzępiastými mackami; na drugim końcu otwór odchodowy.

Mámy w gabinecie tylko gatunek:

1. Ogórczyk brunatny. *Holothuria phantapus*. z M. północnych.

Rząd Drugi.

ZAOKRĄGLONE. *ROTUNDATA*.

Ciało okrągławe lub eliptyczne, wypukłe lub płaskie, twardą skorupą pokrytę, przy zasuszaniu kształtu nie zmieniające.

W tym rzędzie rozróżniamy trzy naturalne oddziały:

Oddział Pierwszy.

Ciało wypukłe. Pasy dziurek, służące do wypuszczania wyżey wspomnianych przysadek, z środka wypukłości rozchodzą się promienisto na wszystkie strony, i albo się krzyżują na spodniéj stronie, albo tylko do brzegu obwodu ciała dochodzą.

Z tego oddziału gabinet posiada następujące:

Rodzáy I. (2.) JÉŻOWIEC. ECHINUS.

Кисель lub Ехинъ lub Морской-ежъ.

Oursin. Seeigel lub Meerigel.

Ciało wypukłe z płaskim spodem, kolisto lub eliptyczno zaokrąglone, kolcami łatwo odpadającými najężone. Otwór gęby na środku spodu ciała pięcioma kościanými szczękami uzbrojony. Otwór odchodowy na środku wierzchu ciała naprzeciw gęby. Kolce, stósownie do gatunku, rozmaitego

kształtu i długości. Pięć pár pasów dziurek w kierunku promienistym otaczając ciało, krzyżują się na otworze odchodowym i gęby.

Winieniem nadmienić, że niektóre gatunki tego rodzaju mają na sobie kolce grube, tępe, od dwóch do czterech cali długości dochodzące, które oddzielone od ciała wydają, po wyschnięciu, dźwięk wpół metaliczny, i znane są w zbiorach pod nazwą Kamieni żydowskich, *Lapides judaici*.

Podług kształtu ciała gatunki tego rodzaju tworzą dwa oddziały, a mianowicie:

A. Ciało kołisto zaokrąglone.

Z tych gabinet má następujące gatunki:

- *. 1. Jézowiec jadalny. *Echinus esculentus.* z M. Śródziemnego.
- *. 2. Jézowiec fioletowy. *Echinus violaceus.* z O. Atlantyckiego.
- *. 3. Jézowiec pękaty. *Echinus ventricosus.* z O. Indyjskiego.
- 4. Jézowiec ziarnkowy. *Echinus granularis.* z M. południowych.
- 5. Jézowiec błądy. *Echinus virgatus.* z M. południowych.
- 6. Jézowiec stożkowaty. *Echinus sardicus.* z M. Śródziemnego.
- 7. Jézowiec promienisty. *Echinus miliaris.* z O. Atlantyckiego.
- 8. Jézowiec zielonawy. *Echinus variegatus.* z O. Antylskiego.
- *. 9. Jézowiec perłowany. *Echinus margaritaceus.* z M. wschodnich.
- 10. Jézowiec brodawkowy. *Echinus variolaris.* z M. wschodnich.
- 11. Jézowiec sęczkowy. *Echinus pustulosus.* z M. południowych.
- 12. Jézowiec brodawczasty. *Echinus variolatus.* kop. z Lubelskiego.
- 13. Jézowiec dwurzędny. *Echinus bigramularis.* kop. z Wołynia.
- 14. Jézowiec piaskowany. *Echinus arenatus.* kop. z pod Sapanowa.

B. Ciało eliptyczno zaokrąglone.

- *. 14. Jézowiec granatowy. *Echinus atratus.* z O. Indyjskiego.
- 16. Jézowiec parzystorzędny. *Echinus lucunter.* z O. Indyjskiego.
- 16. Jézowiec cycowaty. *Echinus mammillatus.* z M. Czerwonego.
- 17. Jézowiec gęstoseki. *Echinus trigonarius.* z M. Śródziemnego.

Rodzáy II. (3.) GUZIK. *CONULUS*.

Конуль. *Conule* lub *Galérite*. *Galerit*.

Ciało stożkowato wypukłe z podstawą płaską. Otwór gęby na środku podstawy, otwór odchodowy na podstawie

przy brzegu. Pięć pasów dziurek krzyżują się na szczycie ciała i na otworze gęby.

Ten rodzaj zawiera same skamieniałe gatunki. Gabinet posiada z nich:

1. Guzik stożkowaty. *Conulus vulgaris.* z różnych okolic Polski.
2. Guzik niski. *Conulus abbreviatus.* z okolic Sandomierza.

Rodzaj III. (4.) HEŁM. *GALEA*.

Галеритъ lub Шимакъ. *Ananchite lub Galérite.*
Helmschrahlthier.

Ciało wysokie, parabolicznie mocno wypukłe z podstawą płaską, owalowo zaokrągloną. Otwór gęby bliżej brzegu niż środka podstawy. Otwór oddechowy w samym brzegu podstawy na przeciw otworu gęby. Pięć pasów dziurek krzyżują się na szczycie ciała i na otworze gęby.

Znany tylko skamieniały gatunek. Z tych gabinet ma następujące:

1. Hełm zaokrąglony. *Galea cylindrica.* z okolic Kazimierza.
2. Hełm wysoki. *Galea scutiformis.* z okolic Sandomierza.
3. Hełm czwórłobny. *Galea notata.* n. z Wołynia. (a)
4. Hełm niski. *Galea depressa.* z Wołynia.

Rodzaj IV. (5.) HEŁMIAK. *ANANCHYTES*.

Ананхитъ lub Колпакъ. *Ananchite.* *Ananchit.*

Ciało mocno wypukłe z podstawą płaską lub wklęsłą. Otwór gęby na podstawie bliżej środka niż brzegu. Otwór oddechowy naprzeciw gęby w brzegu podstawy. Pięć pasów dziurek krzyżujących się na szczycie ciała, rozszerzając się ku dołowi, znikają przed dośnięciem do obwodu spodu ciała czyli podstawy.

(a) Posiadanie wielu Wołyńskich skamieniałości winien jestem przyjaźni Pannów Zienowicza i Zborzewskiego byłych Professorów w Liceum Krzemienieckim.

Większą część gatunków tego rodzaju zamienił potop w skamieniałości. Gabinet posiada tylko jeden z żyjących, a mianowicie:

1. Hełmiak owalowy. *Ananchytes ovata*. z O. Atlantyckiego.

Rodzaj V. (6.) GROCHOWIEC. *ECHINOCYAMUS*.

Бобъ. Fibulaire lub Echinocyame. Erbsenstrahlthier.

Ciało zwykle owalowe, mocno zaokrąglono wypukłe, z podstawą wypukłą. Otwór gęby na środku podstawy. Otwór oddechowy na podstawie blisko gęby. Pięć pasów dziurek skrzyżowanych na szczycie ciała, rozszerzając się coraz bardziej ku brzegowi, znikają na podstawie.

Do tego rodzaju należą najdrobniejsze żyjące gatunki. Gabinet posiada następujące:

1. Grochowiec jątkowaty. *Echinocyamus ovulum*. z O. Atlantyckiego.
2. Grochowiec bryłkowaty. *Echinocyamus lathyrus*. z O. Atlantyckiego

Rodzaj VI. (7.) OWALIK. *ECHINONEUS*.

Эхинонеи. Echinonée. Ovalstrahlthier.

Ciało eliptyczne, podłużne, lekko wypukłe z podstawą wypukłą. Otwór gęby na środku podstawy. Otwór oddechowy na podstawie blisko gęby. Pięć pasów dziurek przecinają się na szczycie ciała i na otworze gęby, jednak na podstawie mniej są wyraźne.

Tu liczymy same drobne, żyjące gatunki, z których w gabinecie jest:

1. Owalik podłużny. *Echinoneus cyclostomus*. z O. Azyatyckiego.

Rodzaj VII. (8.) SERCOWATEK. *SPATANGOIDES*. (n.)

Ciało podłużno-sercowate, miernie wypukłe z krawędzią daszkową nad otworem oddechowym. Podstawa zaokrą-

glono płaską, przed otworem odchodowym pochyło od gęby wzniesioną. Otwór gęby na podstawie blisko brzegu. Otwór odchodowy naprzeciw gęby nad podstawą węższego końca. Pasy dziurek tworzą na szczycie ciała gwiazdę wgłębianą o pięciu wązkich liściach. Każdy liść złożony z czterech rzędów drobnych dziurek, które na wypukłych bokach ciała zamieniają się na pasy mające tylko po dwa rzędy dziurek dużych. Liść piąty zmieniawszy także cztery rzędy dziurek na dwa, nie występuje z wgłębienia, lecz tworzy głęboki rowek aż do spotkania się z otworem gęby, i tu schodzi się z czterema innymi dwurzędowymi pasami dziurek.

1. Sercowatek polski. *Spatangoides polonicus*. (n.)

Ten nader ciekawy skamieniały Promieniak, w dobrze zachowanym okazie, przysłano mi z okolic Sandomierza.

Rodzáy VIII. (9.) SERDUSZKO. *SPATANGUS*.

Спатаръ. Spatangue. Serzigel.

Ciało garbato sercowate, wypukłe, z podstawą wypukłą. Na wierzchu ciała gwiazda lekko wgłębianą, o czterech lub pięciu trójkątnych liściach, które tworzą pasy dziurek, znikające przy brzegu obwodu ciała. Na szerszym przodzie rowek głęboki od środka wierzchu do otworu gęby jdący. Otwór gęby bez szczęk, na podstawie blisko brzegu. Otwór odchodowy naprzeciw gęby nad podstawą węższego końca.

Ten rodzaj utracił wiele gatunków przez potop. Żyjące najężone są drobnymi i delikatnymi kolecami. Gabinet posiada następujące :

1. Serduszko wątle. *Spatangus atropos*. z O. Atlantyckiego.
2. Serduszko kropiaste. *Spatangus punctatus*. kop. z Wołynia.
3. Serduszko węzowe. *Spatangus cor-anguinum*. kop. z Podola.

Rodzáy IX. (10.) NAJEŻYK. *CASSIDULUS*.

Щитовка. *Cassidule*.

Ciało owalowate lub eliptyczne, lekko wypukłe, z podstawą płaską. Otwór gęby na środku podstawy. Otwór oddechowy na wierzchu ciała między środkiem a brzegiem. Pięć pasów dziurek, znikające przed brzegiem obwodu tworzą płytką gwiazdę o pięciu wąskich liściach.

Ten rodzaj obejmuje same drobne gatunki, których większą część znány między skamieniałościami. Gabinet má tylko:

1. Najeżyk racze-oko. *Cassidulus lapis-cancr.* kop. z Wołynia.

Rodzáy X. (11.) BEZROWIK. *BRISSOIDES*.

Безровникъ. *Brissoïde*.

Ciało owalowate, z podstawą lekko splaszoną. Otwór gęby na podstawie, w dolku, między środkiem a brzegiem. Otwór oddechowy w brzegu podstawy naprzeciw otworu gęby. Na wierzchu ciała pasy dziurek znikające przed doysciem do brzegu obwodu ciała tworzą płytką, pięciolistną gwiazdę. Listki gwiazdy lancetowate, na końcach niezamknięte.

Z tego, przez *Lamarcka* opuszczonego rodzaju, posiadá gabinet:

1. Bezrowik zaokrąglony. *Brissoides teres.* (n.) z M. południowych.

Oddział Drugi.

Ciało wypukłe. Pasy dziurek tworzą na wierzchu ciała rozetowatą, eztero lub pięciolistną gwiazdę. Liście gwiazdy na końcach zamknięte.

Rodzáy I. (12.) RÓWMIEN. *BRISSUS*.

Brissus.

Ciało wypukłe, jajowato zaokrąglone, podłużne z podstawą wypukławo płaską. Otwór gęby na podstawie bliżéy brzegu niż środka. Otwór odchodowy w końcu węższym cokolwiek nad brzegiem podstawy. Na wierzchu ciała cztérolistná, głęboká gwiazda. Liście gwiazdy kończyste, zamknięte. W mieyscu listka piątego wázki, płytki rowek ciągnie się aż do otworu gęby.

Mimo widoczne różnice, gatunki tego rodzaju wmieszał *Lamarck* do rodzaju *Spatangus*. Gabinet má z nich:

*. 1. Równień liścioczelný. *Brissus pectoralis*. z M. południowych.

Rodzáy II. (13.) WKŁĘŚŁOSZ. *ECHINANTHUS*.

Клипеастръ lub Розочка. *Echinanthe* lub *Clypéastre*.

Echinanth.

Ciało mniej więcej wypukłe, eliptyczne lub eliptyczno niewyraźnie pięciokątne z podstawą płaską, w środku głęboko wklęsniętą z pięcioma rowkami do wklęsłości. Otwór gęby w dołku na środku podstawy. Otwór odchodowy na podstawie przy brzegu końca szerszego. Na wierzchu ciała gwiazda pięcio-listná. Liście gwiazdy sercowate, na końcu rozszerzone i zaokrąglone, wypukłe, z obwódka wklęsłą.

Gabinet posiada następujące gatunki:

*. 1. Wklęsłosz pięcioszpar. *Echinanthus rosaceus*. z O. Indyyskiego.

*. 2. Wklęsłosz bezszpar. *Echinanthus humilis*. z O. Amerykańskiego.

3. Wklęsłosz tarczowaty. *Echinanthus scutiformis*. z O. Indyyskiego.

4. Wklęsłosz wysoki. *Echinanthus altus*. kop. z pod Sandomierza.

Oddział Trzeci.

Ciało płaskie. Pasy dziurek tworzą na wierzchu ciała gwiazdę rozetowatą, pięciolistną. Otwór gęby na środku podstawy.

Pomimo uderzające różnice, wszystkie do tego oddziału należące gatunki pomieścił *Lamarck* w jednym rodzaju *Scutella*.

Rodzáy I. (14.) KOŁACZ. *LAGANUM*.

Лепешникъ. Scutelle. Meerfuchsen.

Ciało koliste lub eliptyczne, bez przeźrocz czyli szpar okienkowatych i bez wycinków na brzegu. Otwór odchodowy w brzegu obwodu.

Gabinet posiada następujące:

1. Kołacz kolisty. *Laganum parma.* z O. Indyyskiego.
2. Kołacz eliptyczny. *Laganum elypticum.* kop. z Wołynia.

Rodzáy II. (15.) SZPARÓWKA. *MELLITA*.

Меллита lub Щелятокъ. Mellite. Rissenplattigel.

Ciało niewyraźnie i nierówno szeroko owalowate, z brzegiem całym bez ząbkowatych wycięć. W końcu szerszym dwa przeźroczca. Otwór odchodowy między przeźroczami, na podstawie, bliży brzegu niż otworu gęby.

Z tych má gabinet tylko:

1. Szparówka długoszpar. *Mellita bifora.* z M. południowych.

Rodzáy III. (16.) TARCZKA. *SCUTELLA*.

Скутелля. Scutelle. Schildchen.

Ciało szeroko i niewyraźnie owalowate, z licznými po-
dłużnými przeźroczami. Brzeg obwodu cały, bez wycięć
ząbkowatych. Otwór odchodowy na podstawie bardzo bli-
zko otworu gęby.

Z tych posiada gabinet następujące:

1. Tarczka pięcioszpar. *Scutella quinquepora.* z M. Ameryki.
- *.2. Tarczka sześćioszpar. *Scutella hexapora.* z O. Indyyskiego.

Rodzáy IV. (17.) PUKLÉRZ. *ECHINODISCUS*.

МѢТЬ. Echinodisque. Schildstrahlthier.

Ciało szeroko owalowate, na szerszym końcu przycięte. Brzég obwodu w jednakich odstępach kilka razy jaykowato wycięty. W cieie jedno lub więcéy przeźroc. Otwór odchodowy na podstawie blisko gęby, zwykle w brzegu przeźrocz.

Z tych má gabinet:

†. 1. Puklérz jednoszar. *Echinodiscus perforatus*. z M. Ameryki.

Nie można pominąć téy uwagi, że w wydaniu dzieł *Linneusza* przez *Gmelina*, rząd Promieniaków Zaokrąglonych stanowi tylko jeden rodzaj pod nazwą *Echinus*, który zawiera 107 gatunków stanowiących 18 oddziałów naznaczonych oddzielnými, niby nawiasowo przytoczonými nazwiskami rodzajów utworzonych przez *Kleina* i *Leskego*, którzy w wielu szanownych dziełach swoich te żyjątka ściśle rozklassyfikowali; a których klassyfikacyą, jako uzasadnioną, przyymuję.

Rząd Trzeci.

GWIĄZDOWATE. *STELLAEFORMIA*.

Ciało twardą skorupą pokryte, mniéy więcéy na liczne promieniste odnogi od środka podzielone, mające zwykle dlą gęby i dlą odchodu jedn otwór na środku spodu ciała, czyli na podstawie, nie zmieniające kształtu przy wysychaniu.

Lubo przy wysychaniu nie zmieniają kształtu; lecz że cząstki jch pokryciá mniéy szczelnie, niż na Zaokrąglonych, są z sobą spojone: z téy przyczyny wymagają troskliwszego pielęgnowania w zbiorach; a szczególniéy, jako higroskopne czyli wilgoć przyciągające, potrzebują suchego

schronienia; gdyż w mieyscu wilgotném prędko butwieją, i rozsypują się. Gabinet zoologiczny Okręgu Naukowego Warszawskiego posiada następujące.

Rodzáy I. (18.) GWIAZDA. *ASTERIAS*.

Астерія lub Морская-звѣзда. Astérie. Seesterne
lub Meerstern.

Ciało płaskie, rzadko wypukłe, na pięć lub więcej odnóg promienisto rozchodzące się rzadziéy pięciokątno tarczowate. Na spodniéy stronie każdéy odnogi rowek głęboki od otworu gęby wychodzący i przez całą długość odnogi ciągnący się. U tarczowatych zwykle tylko rowki ciągnące się do szczytów kątowych okazują należenie jch do tego rodzaju. Otwór gęby uzbrojony pięcioma szczękami kościanémi, a służący oráž za otwór odchodowy, na środku spodu ciała.

Te osobliwsze żyjątka morskie mają w sobie wnętrznosci bardzo proste, bo tylko płasko obszérny żołądek rozgałęziony na pięć pár podłużnych kiszek ślepych, które są wsunione w promieniste odnogi jego.

Znáydujące się w gabinecie tworzą trzy naturalne oddziały:

A. Ciało mniéy więcej wyraźnie pięciokątno tarczowate, z pięcioma głębokiémi rowkami na spodniéy stronie.

1. Gwiazda bruczkwatá. *Asterias tessalata.* z M. Europeyskich
2. Gwiazda gwiazdkowaná. *Asterias pleyadella.* z M. wschodnich.
3. Gwiazda oczkowaná. *Asterias ocellifera.* z M. wschodnich.

B. Ciało na cztery lub pięć wyraźnych odnóg rozchodzące się.

- *. 4. Gwiazda siatkowaná. *Asterias reticulata.* z O. Indyyskiego.
- *. 5. Gwiazda sękatá. *Asterias nodosa.* z O. Indyyskiego.
6. Gwiazda kolcobreżná. *Asterias aranciaca.* z M. Europeyskich.

*. 7. Gwiazda czerwona.	<i>Asterias rubens.</i>	z M. przy Helgoland.
*. 8. Gwiazda siná.	<i>Asterias acuminata.</i>	z M. przy Helgoland.
*. 9. Gwiazda fioletowá.	<i>Asterias violacea</i>	z M. przy Helgoland.
10. Gwiazda kratkowaná.	<i>Asterias seposita.</i>	z M. Śród-ziemnego.
11. Gwiazda perełkowaná.	<i>Asterias granifera.</i>	z M. wschodnich.
12. Gwiazda koluszcza.	<i>Asterias echinofora.</i>	z M. Wirginiyskiego.
13. Gwiazda ostroga.	<i>Asterias calcitrapa.</i>	z M. wschodnich.
14. Gwiazda brodawkowaná.	<i>Asterias variolata.</i>	z M. Europeyskich.
*. 15. Gwiazda kometa.	<i>Asterias laevigata.</i>	z M. Śród-ziemnego.

C. Ciało więcéy niż pięć odnóg mające.

16. Gwiazda zmienná.	<i>Asterias endeca.</i>	z M. północnych.
17. Gwiazda pięciopar.	<i>Asterias calcar.</i>	z M. Australii.
*. 18. Gwiazda rzęsistá.	<i>Asterias paposa.</i>	z M. przy Helgoland.

Rodzáy II. (19.) WĘŻOWIDŁO. *OPHIURA*.

Змѣхвостка lub Офиура. Ophiure. Schlangenstern.

Ciało płaskie, niewyraźnie pięciokątno krążkowate, bez strzępiastych wyrostów na wierzchu, opatrzone pięcioma bardzo długimi, szczupłymi, krągłymi lub spłaszczonymi odnogami. Otwór gęby pięcio promienisty na środku podstawy czyli spodu ciała. Spód ciała i odnóg bez rowków wzdłuż ciągnących się. Odnogi kształt węzich ogonów naśladujące, obrączkowato łuskowane mają przy nasadzie po jednym lub po dwa podłużne otwory do wypuszczania przysadek błonowych. Na obu bokach odnóg rzędy albo drobnych kończystych brodawczek, albo kołców, albo piórkowatych twardych wyrostów, które tylko w nasadzie są wstawowate.

Te w morzach zwinnie odnogami poruszające żyjątka, mają tylko jeden otwór dla gęby i dla odchodu; a ich wnętrzności składają się z jednego tylko woreczkowatego żołądka bez kiszek ślepych. Podług jakości odnóg dzielimy je na dwa oddziały :

A. Odnogi krągłe, czyli na wierzchu wypukłe. Z tych posiada gabinet:

1. Wężowidło bruczkowate. *Ophiura texturata*. z O. Atlantyckiego.
2. Wężowidło wysmukłe. *Ophiura lacertosa*. z M. Europejskich.

B, Odnogi spłaszczone.

3. Wężowidło strzępiaste. *Ophiura ciliaris*. z M. Europejskich.

Rodzaj III. (20.) ROZCZOCHRANIEC. *EURYALE*.

Медузникъ. Euryale. Schlangenhäupter.

Ciało z wierzchu płaskie, pod spodem lekko wypukłe, niewyraźnie dziesięciokątno-krażkowate, na pięć par bardzo rozgałęzionych odnóg rozchodzące się, na brzegu spodu, przy nasadzie odnóg dziesięcioma podłużnymi szparami opatrzone. Otwór gęby na środku podstawy pięcio promienisty. Odnogi krągławe, na wierzchu wypukłe, na spodzie lekko spłaszczone, bez rowków ciągle na coraz szupleysze odnogi widelkowato porozdzielane; przy skonie ku gębie w kędziory zwijające się.

Rozczochraniec należy do náydziwaczniejszych morskich zwierząt. Ich odnogi są bardzo długie, a dzieląc się, od wystąpienia z ciała, widelkowato na coraz szupleysze gałązki, tak się rozkrzewieją, że u niektórych gatunków do ośmiu tysięcy końców naliczyć można. Jeden otwór na środku spodu ciała, służy za gębę i za odchód. Naboczne, przy nasadzie głównych odnóg ciała będące szpary przepuszczają błonowe przysadki. Woreczkowaty żołądek bez kiszek ślepych zastępuje w nich wszelkie trzewia.

Gabinet Warszawski posiada następujące:

- *.1. Rozczochraniec brodawkowy. *Euryale verrucosum*. z M. Brazylijskich.
2. Rozczochraniec chropowaty. *Euryale muricatum*. z M. południowych.

Rodzáy IV. (21.) CZUPRYNKA. *COMATULA*.

Болочатка. Comatule. Schopffstern.

Ciało małe, płaskie, krążkowate, na liczne, bardzo długie i bardzo szczupłe, krągłe, piórkowato na boki nastrzępione odnogi rozkrzewione. Tak same odnogi, jak jeh naboczne wyrosły, bardzo drobno przegubowate. Na środku wierzchu ciała kępa włosowato szczupłych, drobno przegubowatych, długich wyrostów. Na środku spodu ciała otwór gęby w stożkowatę blonowę wypukłości.

Czuprynki mają także jeden tylko otwór dla gęby i dla odchodu. Kępą włosowatych, wstawowatych wyrostów na wierzchu ciała czynią przechód do zaginionego rodzaju *Kutasa*.

Gabinet posiada z nich tylko jeden gatunek; a tym jest:
1. Czuprynka grubowstawná. *Comatula mediterranea*. z M. Śródziemnego.

Rodzáy V. (22.) KUTAS. *ENCRINUS*.

Енкринъ. Encrine. Zilienstern.

Ciało małe, na wierzchu wypukłe, twarde, kątowate, mi blaszkami niby wstawowato pokryte, bardzo długim, z środka wierzchu ciała wyrastającym, krągłym lub graniastym, z przegubów złożonym ogonem czyli lodygą opatrzone. Brzeg ciała rozchodzi się promienisto na dziesięć długich, pojedynczych lub widelkowatych, przegubowatych, w końcu zeszuplonych odnóg. Ogon, albo raczy lodyga, z twardych, pełnych, łatwo oddzielających się, okrągłych lub kątowatych krążków złożony. Odnogi ciała twarde, niby z części wstawowatych złożone, przy nasadzie w pary połączone, już pojedyncze, już od połowy widelkowato porozdzielane, na końcach zeszuplone, na przyśrod-

kowéy stronie licznými, szczupłými, wstawowatými wyrostami piórkowato nastrzępione, w spoczynku tak do siebie tulące się, że wraz z ciałem kształt bulijonowego i w rzędy sęczkowanego kutasa naśladują. Wyrosły przyśrodkowe przy nasadzie odnóg długie, ku końcowi coraż krótsze, u zamkniętego kutasa, niewidoczne. Otwór gęby na środku wklęsło płaskiego spodu ciała między nasadą odnóg, (a) jak to przedstawia rycina na T. 3. przy dziele mojem: *Treść Zoologii*.

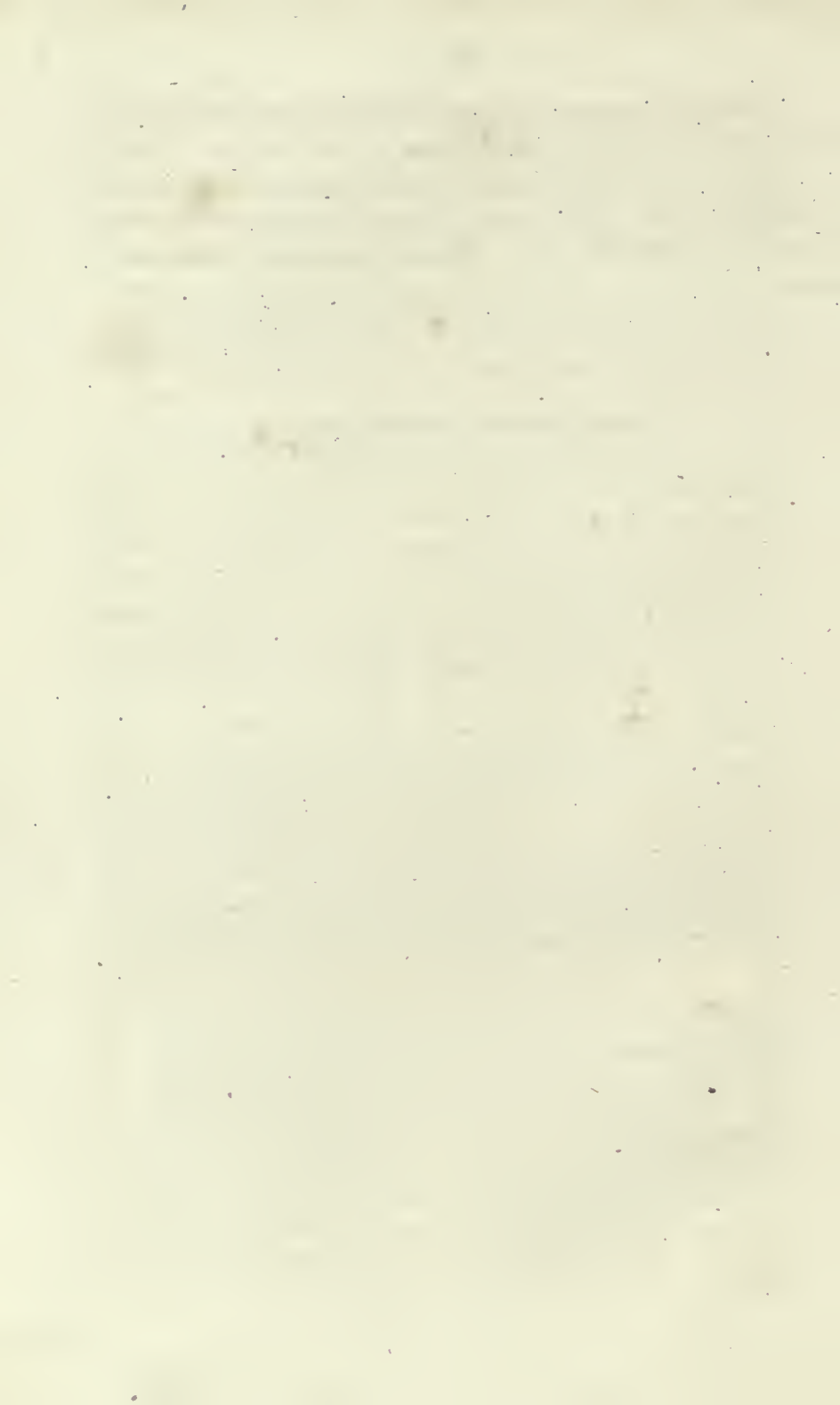
Ten w czasie potopu zaginiony rodzaj musiał być bogatym w gatunki. Domyslać się tego każą liczne, rozmaicie ukształcone, między skamieniałościami znáydowane kawałki ogonów czyli łodyg, i oddzielone od nich już całe, już ułomkowe ciała z odnogami. Nikt jednak dotąd nie zajął się bliższém jeh porównaniem i rozgatunkowaniem. Wszystkie dotąd między skamieniałościami odkryte, bez względu na kształt łodygi, opisali Autorowie pod nazwiskiem *Encrinus liliiformis*. Do Gabinetu Warszawskiego udało mi się zebrać, trzy piękne exemplarze, ale wszystkie trzy bez łodyg, które niekiedy, podług świadectwa Petrefaktologów, do trzech łokci długości dochodzą. Lubo w zebranych przeze mnie, i do gabinetu wcielonych, dosyć wyraźne są różnice: mimo to, z przyczyny zupełnego braku łodyg, nie mogę jeh rozgatunkować, i jako oddzielne gatunki przedstawić.

-
- (a) *De Lamarck* w klasyczném dziele swojem („*Histoire Naturelle des Animaux sans vertèbres* w T. 2. na str. 432—437.) postawiwszy rodzaj *Kutasa* (*Encrinus*) obok rodzaju *Baldasznika* (*Umbellularia*), obadwa do gromady Zwierzokrzewów policzył. Prawda, że żyjątka tych dwóch rodzajów, na piérwszy rzut oka, mają między sobą wiele podobieństwa; ale téż przy bliższém rozpatrzeniu się znáydujemy w nich tém więcéy tak wáżnych, tak widocznych różnic, że jeh w jednéy gromadzie mieścić nie podobná. Są one więc ogniwami łączącými gromadę *Promieniaków* z gromadą *Zwierzokrzewów*, tak, że piérwszą *Kutas* kończyć, a drugą *Baldasznik* zaczynać powinien.

Podług powyższego wykazu gabinet tutejszy má z gromady Promieniaków 69 gatunków.

Nie będzie może bezużyteczném nadmienienie, że na tablicach rycin przy mojej *Treści Zoologii* umieściłem wierne wyobrażenia wielu Zwierzokrzewów i Promieniaków.

KONIEC GROMADY PROMIENIAKÓW.

INDEX NOMINUM

IN HOC LIBELLO CONTENTORUM.

	<i>Strona.</i>
<i>Acetabulum</i>	Czarecznik 28
<i>Agaricia</i>	Niebedlik 10
<i>Alcyonium</i>	Korkowiec 30
<i>Ananchytes</i>	Hełmiak 39
<i>Antennularia</i>	Owadziróg 26
<i>Anthelia</i>	Marchwiatka 28
<i>Antipathes</i>	Rogowin 23
<i>Asterias</i>	Gwiazda 46
<i>Astrea</i>	Gwiazdnia 12
<i>Brissoides</i>	Bezrowik 42
<i>Brissus</i>	Równień 43
<i>Caryophyllia</i>	Goździk 14
<i>Cassidulus</i>	Najęzyk 42
<i>Catenipora</i>	Łańcusznica 18
<i>Cellepora</i>	Oskorupień 20
<i>Cellaria</i>	Połyśnik 26
<i>Ceratophyta</i>	Rogorodne 23
<i>Comatula</i>	Czuprynka 49
<i>Conulus</i>	Guzik 38
<i>Corallina</i>	Glizdnik 29
<i>Corallium</i>	Koral 22
<i>Cyclolites</i>	Odcinek 8
<i>Echinanthus</i>	Wkłęsosz 43
<i>Echinocyamus</i>	Grochowiec 40
<i>Echinodiscus</i>	Puklérz 45
<i>Echinoneus</i>	Owalik 40
<i>Echinus</i>	Jézowiec 37

<i>Encrinus</i>	Kutas	49
<i>Eschara</i>	Chrustek	20
<i>Euryale</i>	Rozczochraniec	48
<i>Favosites</i>	Palisadnik	18
<i>Flabellaria</i>	Talerzynek	29
<i>Flustra</i>	Liściówka	27
<i>Fungia</i>	Grzybowieniec	8
<i>Galea</i>	Hełm	39
<i>Gorgonia</i>	Rozkrzew	24
<i>Holothuria</i>	Ogórczyk	36
<i>Jsis</i>	Przeplataniec	22
<i>Laganum</i>	Kołacz	44
<i>Liriozoa</i>	Pelzinek	27
<i>Lithophyta</i>	Skałorodne	8
<i>Madrepora</i>	Małża	15
<i>Meandrina</i>	Labiryntnica	9
<i>Melitaea</i>	Korosznik	22
<i>Mellita</i>	Szparówka	44
<i>Millepora</i>	Nakłutek	21
<i>Mollia</i>	Miękkie	36
<i>Monticularia</i>	Pagórniczek	9
<i>Natantia</i>	Pływające	6
<i>Nullipora</i>	Bezdolnik	21
<i>Oculina</i>	Oczkowiec	14
<i>Ophiura</i>	Wężowidło	47
<i>Pavonia</i>	Fryzurka	10
<i>Pennatula</i>	Piórko	7
<i>Pocillopora</i>	Pilnica	11
<i>Porites</i>	Gąbczastek	11
<i>Radiaria</i>	Promieniaki	35
<i>Retepora</i>	Siatka	19
<i>Rotundata</i>	Zaokrąglone	37
<i>Sarcinula</i>	Multanki	16
<i>Scutella</i>	Tarczka	44
<i>Sertularia</i>	Piłoszek	27
<i>Spatangoides</i>	Sercowatek	40
<i>Spatangus</i>	Serduszko	41
<i>Spongia</i>	Gąbka	30

	<i>Strona.</i>
<i>Spongia</i>	Gąbkowate 28
<i>Spongilla</i>	Naderznik 33
<i>Stellaeformia</i>	Gwiazdowate 45
<i>Thethya</i>	Promieniec 29
<i>Tubipora</i>	Organki 17
<i>Turbinolia</i>	Klinowiec 15
<i>Veretillum</i>	Wstylinek 7
<i>Zoophyta</i>	Zwierzokrzewy 5

SPIS NAZWISK

W TYM POSZYCIE UŻYTYCH.

		<i>Strona.</i>
Bezdołnik	<i>Nullipora</i>	21
Bezrowik	<i>Brissoides</i>	42
Chrustek	<i>Eschara</i>	20
Czarecznik	<i>Acetabulum</i>	28
Czuprynka	<i>Comatula</i>	49
Fryzurka	<i>Pavonia</i>	10
Gąbczastek	<i>Porites</i>	11
Gąbka	<i>Spongia</i>	30
Gąbkowate	<i>Spongialia</i>	28
Glizdnik	<i>Corallina</i>	29
Goździk	<i>Caryophyllia</i>	14
Grochowiec	<i>Echinocyamus</i>	40
Grzybowiec	<i>Fungia</i>	8
Guzik	<i>Conulus</i>	38
Gwiazda	<i>Asterias</i>	46
Gwiazdnia	<i>Astrea</i>	12
Gwiazdowate	<i>Stellaeformia</i>	45
Hełm	<i>Galea</i>	39
Hełmiak	<i>Ananchytes</i>	39
Jéżowiec	<i>Echinus</i>	36
Klinowiec	<i>Turbinolia</i>	15
Kołacz	<i>Laganum</i>	44
Koral	<i>Corallium</i>	22
Korkowiec	<i>Alcyonium</i>	30
Korosznik	<i>Melitaea</i>	22
Kutas	<i>Encrinus</i>	49
Labiryntnica	<i>Meandrina</i>	9

Liściówka	<i>Flustra</i>	27
Łańcusznica.	<i>Catenipora</i>	18
Małża	<i>Madrepora</i>	15
Marchwiatka	<i>Anthelia</i>	28
Miękkie	<i>Mollia</i>	36
Multanki	<i>Sarcinula</i>	16
Naderznik	<i>Spongilla</i>	33
Najęzyk	<i>Cassidulus</i>	42
Nakłutek	<i>Millepora</i>	21
Niebedlik	<i>Agaricia</i>	10
Oczkowiec	<i>Oculina</i>	14
Odcinek	<i>Cyclolites</i>	8
Ogórczyk	<i>Holothuria</i>	36
Organki	<i>Tubipora</i> ,	17
Oskorupień	<i>Cellepora</i>	20
Owadziróg	<i>Antennularia</i>	26
Owalik	<i>Echinoneus</i>	40
Palisadnik	<i>Favosites</i>	18
Pagórniczek	<i>Monticularia</i>	9
Pełzinek	<i>Liriozoa</i>	27
Pilnica	<i>Pocillopora</i>	11
Piłoszek	<i>Sertularia</i>	27
Piórko	<i>Pennatula</i>	7
Pływające	<i>Natantia</i>	6
Połyśnik	<i>Cellaria</i>	26
Promieniaki	<i>Radiaria</i>	35
Promieniec	<i>Thethya</i>	29
Przeplataniec	<i>Jsis</i>	22
Rogorodne	<i>Ceratophyta</i>	23
Rogowin	<i>Antipathes</i>	23
Równień	<i>Brissus</i>	43
Rozczochraniec	<i>Euryale</i>	48
Rozkrzew	<i>Gorgonia</i>	24
Sercowatek	<i>Spatangoides</i>	40
Serduszko	<i>Spatangus</i>	41
Siatka	<i>Retepora</i>	19
Skałorodne	<i>Lithophyta</i> ,	8

	<i>Strona.</i>
Szparówka	<i>Mellita</i> 44
Talerzynek	<i>Flabellaria</i> 29
Tarczka	<i>Scutella</i> 44
Wężowidło	<i>Ophiura</i> 47
Wklęsłosz	<i>Echinanthus.</i> 43
Wstilinek	<i>Veretillum</i> 7
Zaokrąglone	<i>Rotundata</i> 37
Zwiérzokrzewy	<i>Zoophyta</i> 5

Proszę sprostować w. 6. od dołu na stronie 19. zamiast *Chrustce*
czytaj Chrustkowi.

Biblioteka Muzeum i Inst. Zoologii PAN

K. 1672

100000000201